

ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ

ΤΩΝ:

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...

ΚΑΤΑ

- 1. Του Υπουργού Υγείας, Βασίλη Κικίλια , όπως νόμιμα εκπροσωπείται.**
- 2. Του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας, Βασίλη Κοντοζαμάνη, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.**
- 3. Της Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.**

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΥΡΩΣΗ

1. Της υπ' αριθ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 50933/2021 (ΦΕΚ 3794/Β/13-8-2021) Κοινής Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Υγείας και του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας με θέμα <<Διαδικασία και λόγοι απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού>>, εκδοθείσα κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 206 του νόμου 4820/2021 (ΦΕΚ 130/Α/23-07-2021), <<Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις>>.

2.Της υπ' αριθ. πρωτ. 655/11.08.2021 πράξης του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας με θέμα <<Υποχρέωση εμβολιασμού του προσωπικού σε δομές παροχής υπηρεσιών υγείας και άμεση αναπλήρωση ανεμβολίαστου προσωπικού>>, εκδοθείσα κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 206 του ν. 4820/2021 (ΦΕΚ 130/Α/23-07-2021), <<Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις>>.

3.Κάθε άλλης συναφούς προς τις ανωτέρω, προγενέστερης ή μεταγενέστερης πράξης ή παράλειψης της διοίκησης.

Αθήνα, 26/08/2021

A. ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΙΘΕΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

Οι προσβαλλόμενες πράξεις έχουν ως έρεισμα την διάταξη του άρ. 206 του ν. 4820/2021, δια της οποίας αφενός θεσπίζεται ως υποχρεωτικός ο εμβολιασμός των υπηρετούντων σε δομές υγείας και πρόνοιας και αφετέρου προβλέπεται, ότι σε περίπτωση μη συμμορφώσεως προς την ως άνω θεσπιζόμενη υποχρέωση επιβάλλεται η υποχρεωτική άδεια άνευ αποδοχών. Συγκεκριμένα, οι προσβαλλόμενες κανονιστικές πράξεις προβλέπουν την διαδικασία και τους λόγους απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού, η οποία προβλέφθηκε δια της διάταξης του άρ. 206 του ν. 4820/2021, έχουσες ως έρεισμα αυτήν και εκκινώντας από την υποχρεωτικότητα, που αυτή εισάγει. Η συμβατότητα, συνεπώς, της ως άνω διατάξεως προς το Σύνταγμα και διεθνείς κανονιστικές διατάξεις μπορεί να εξεταστεί από το Δικαστήριο Σας στα πλαίσια προσβολής των προσβαλλόμενων, όπως έχει γίνει δεκτό και δια της **ΟΛΣΤΕ 3354/2013** απόφασης του Δικαστηρίου Σας. Συγκεκριμένα, στην ως άνω απόφαση, εξετάστηκε η συνταγματικότητα διατάξεως, κατ' εξουσιοδότηση της οποίας είχε εκδοθεί η προσβληθείσα κανονιστική διοικητική πράξη, αφού έγινε δεκτό, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση «*συνάπτεται άρρηκτα με το περιεχόμενο των διατάξεων του άρθρου 33 του αναφερθέντος νόμου, δεδομένου ότι εξειδικεύει τον τρόπο εφαρμογής τους και επομένως η κρίση ως προς την νομιμότητά της προϋποθέτει τον παρεμπόδιοντα έλεγχο της συνταγματικότητας των διατάξεων αυτών του νόμου*». Παραδεκτώς, συνεπώς, προσβάλλονται δια της παρούσας οι προσβαλλόμενες κανονιστικές πράξεις, δια λόγους αφορούντες την συνταγματικότητα της εισαχθείσας δια του άρ. 206 του ν.4820/2021 υποχρεωτικότητας του εμβολιασμού για τις προβλεπόμενες σε αυτό κατηγορίες υπαλλήλων.

Περαιτέρω, παραδεκτώς ασκείται η επίδικος αίτηση ακύρωσης εξ απόψεως εννόμου συμφέροντος της αιτούσας, καθώς οι προσβαλλόμενες θίγουν έννομα δικαιώματα των αιτούντων, που άμεσα συναρτώνται με την επαγγελματική τους ιδιότητα και αφορούν σε εργασιακά τους δικαιώματα. Συγκεκριμένα δια του άρ. 206 του ν. 4820/2021 εισάγεται για όλους τους υγειονομικούς υπαλλήλους, επαγγελματίες υγείας και γενικότερα προσωπικό εργαζόμενο σε δομές υγείας, η υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την υποχρέωση αυτή, θεσπίζεται η υποχρεωτική αναστολή καθηκόντων. Με τον τρόπο αυτό, θίγονται τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων αλλά και οι δημοκρατικές ελευθερίες αυτών, ιδιαίτερα δε το δικαίωμα αυτοδιάθεσης και αυτοκαθορισμού αυτών αλλά και ανάπτυξης της προσωπικότητας τους μέσω της εργασίας τους.

Ευθύς εξ αρχής επιθυμούμε να Σας αναφέρουμε τα εξής:

1.Όλοι οι εργαζόμενοι τηρούμε όλα τα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας, αφού υποβαλλόμεθα σε τακτά χρονικά διαστήματα σε τεστ για την ανίχνευση του ιού του κορωνοϊού (εβδομαδιαίως), σε PCR, σε self test, φέρουμε συνεχώς μάσκες και γάντια και γενικώς τηρούμε όλα τα μέτρα προστασίας κατά του κορωνοϊού, γεγονός το οποίο αποδεικνύεται και από το ότι κανένας από τους εργαζόμενους δεν έχει νοσήσει και δεν έχει μεταδώσει τον ιό σε τρίτο.

2.Σύμφωνα με τον νόμο 4820/2021 και δη με το άρθρο 206 αυτού, οι εργαζόμενοι που δεν θα υποβληθούν σε εμβολιασμό θα αποστερούνται του μισθού τους, ενώ θα απαλλάσσονται από την υποχρέωση παροχής υπηρεσιών. Εν προκειμένω, δηλαδή, δεν θεσπίζεται μία κρατικά επιχορηγούμενη αναστολή της σύμβασης εργασίας, καθώς οι εργαζόμενοι που θα τεθούν σε αναστολή δεν θα λαμβάνουν κάποιο κρατικό επίδομα ή αποζημίωση όπως συνέβαινε μέχρι σήμερα. Πρόκειται ουσιαστικά για μία «άδεια άνευ αποδοχών» η οποία δεν θα εναπόκειται στη συμφωνία των μερών, εργοδότη και εργαζομένου. Για να αντιληφθεί το Δικαστήριό Σας τη σκληρότητα του μέτρου

αλλά και την παραβίαση και την προσβολή του άρθρου 22 (το δικαίωμα για εργασία) και 25 (περί αναλογικότητας) του Συντ., Σας αναφέρουμε ότι ακόμα και ο θεσμός της διαθεσιμότητας του εργαζομένου έχει αυστηρές προϋποθέσεις, όπως συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα και ο εργαζόμενος λαμβάνει το 1/2 των αποδοχών του άλλως το 75% αυτών. Επίσης, η χρονική περίοδος που ο εργαζόμενος δεν θα παρέχει εργασία στη περίπτωση της διαθεσιμότητας, θεωρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τον εργαζόμενο που σημαίνει ότι θα πρέπει να συνυπολογίζεται ο χρόνος αυτός για τον καθορισμό του οφειλόμενου ποσού αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης κλπ. Εν προκειμένω, σύμφωνα με τον νόμο 4820/2021 άρθρο 206, ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΠΟΣΤΕΡΟΥΜΕΘΑ ΤΕΛΕΙΩΣ ΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΜΑΣ, ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΑΣΤΕ ΑΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΕΣΧΑΤΟ ΚΑΙ ΔΥΣΒΑΣΤΑΚΤΟ ΑΥΤΟ ΜΕΤΡΟ, ΟΔΗΓΟΥΜΕΘΑ ΣΕ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΜΑΣ. **Ο ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΑΥΤΟΥ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΚΥΑ ΟΦΕΙΛΕ ΝΑ ΕΞΕΤΑΣΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙ ΗΠΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ, ΟΠΩΣ Η ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ, Η ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕΤ' ΑΠΟΔΟΧΩΝ, Η ΛΗΨΗ ΚΑΠΟΙΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ Η ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ, Η ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ, Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ COVID-19 (SELF TEST, RAPID TEST, PCR ΚΑ) ΣΕ ΤΑΚΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ, ΕΛΕΓΧΟ ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΩΝ ΚΛΠ.** Συμπερασματικά οδηγούμεθα ευθέως ΣΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΣΤΕΡΗΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΜΑΣ, ΚΑΤΙ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΠΑΡΑΒΙΑΖΕΙ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΥΘΕΩΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΠΡΟΣΘΕΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΤΗΣ ΕΣΔΑ ΠΟΥ ΚΥΡΩΘΗΚΕ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 53/1974 ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 28 ΠΑΡ.1 ΤΟΥ Σ ΥΠΕΡΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΙΣΧΥ, ΤΗΝ ΔΙΑΤΑΞΗ 2 ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ Σ. «ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑΣ», ΑΡΘΡΟ 5 ΤΟΥ Σ. «ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ» ΚΑΙ ΑΡΘΡΟ 22 ΠΑΡ.1 ΤΟΥ Σ. ΠΟΥ ΟΡΙΖΕΙ «*Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το κράτος που μεριμνά για την δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.*».

3. Όπως προκύπτει από το ιστορικό ενός εκάστου εξ ημών και από το βιογραφικό του, αλλά και από τα σχετικά έγγραφα τα οποία θέλουμε προσκομίσει με το σχετικό Υπόμνημά μας, όλοι μας είμαστε οικογενειάρχες, συντηρούμαστε από το μισθό μας και μόνον, έχουμε ανήλικα τέκνα, προστατεύουμε και συντηρούμε υπερήλικες γονείς, οι οποίοι πάσχουν από σοβαρότατες ασθένειες (καρδιοπάθειες, άνοια κλπ). ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ, τόσο από δημοσιεύματα του τύπου όσο και από πρόσφατες μελέτες αποδεικνύεται ότι τα εμβόλια κατά του Covid-19 σχετίζονται με ανοσοθρομβωτική θρομβοπενία και με άλλες σοβαρές και επικίνδυνες για την ζωή και την υγεία επιπλοκές, **ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΥΠΗΡΞΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, ΤΟ ΔΕ ΦΥΛΛΟ ΟΔΗΓΙΩΝ ΤΟΥ ΕΟΦ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΠΡΟΣΙΤΟ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ** (βλ American Journal of Emergency Medicine 49 (2021), 56-61), «Thrombosis with thrombocytopenia syndrome associated with COVID-19 vaccines», Brit Long, M.D., Rachel Bridwell, M.D., Michael Gottlieb, M.D.- «*Θρόμβωση με σύνδρομο θρομβοπενίας που σχετίζεται με εμβόλια COVID-19*», επίσης «*Απόφαση σταθμός κατά του υποχρεωτικού εμβολιασμού- Δικαστήριο της Ισπανίας «μπλόκαρε» τον νόμο στην περιοχή της Γαλικίας*»,). Επίσης, αναφερόμαστε α) στην από 14-07-2021 επικαιροποιημένη Ενημέρωση Ασφαλείας του εμβολίου έναντι της Covid-19, «COMIRNATY»- BioNTech Manufacturing GmbH της Ε.Μ.Α. (EUROPEAN MEDICINES AGENCY), β) στην από 14-07-2021 επικαιροποιημένη Ενημέρωση Ασφάλειας εμβολίου έναντι της COVID-19 της «SPIKEVAX»- Moderna Biotech Spain, S.L. της Ε.Μ.Α. (EUROPEAN MEDICINES AGENCY), γ) στην από 14-07-2021 επικαιροποιημένη Ενημέρωση Ασφαλείας του εμβολίου έναντι της Covid-19, «VAXZEVRIA»- AstraZeneca AB της Ε.Μ.Α. (EUROPEAN MEDICINES AGENCY), δ) στο Δελτίο Θανάτων και Παρενεργειών: Ε.Ε.- Η.Π.Α.- Η.Β.- Επίσημα Στοιχεία- 24-04-2021 από την Ευρωπαϊκή Βάση Δεδομένων (EudraVigilance), ε) στην από 05-02-2021 αναφορά παρενεργειών του VAERS- Σύστημα αναφοράς παρενεργειών των εμβολίων και του CDC- Κέντρων Ελέγχου και πρόληψης νοσημάτων, στ) στο από 13-02-2021 άρθρο του Brian Shilhavy- Editor, Health Impact News, κ.α.

Με την παρούσα ζητείται η ακύρωση της **ΚΥΑ Δ1α/Γ.Π.οικ. 50933/2021** με θέμα <<Διαδικασία και λόγοι απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού>> και της **υπ' αριθ. πρωτ. 655/11.08.2021 πράξης** του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας με θέμα <<Υποχρέωση εμβολιασμού του προσωπικού σε δομές παροχής υπηρεσιών υγείας και άμεση αναπλήρωση ανεμβολίαστου προσωπικού>>, **οι οποίες εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 206 του νόμου 4820/2021** (ΦΕΚ 130/Α/23-07-2021), περί υποχρέωσης εμβολιασμού κατά του Covid-19 του

υγειονομικού προσωπικού της χώρας. Η ήδη προσβαλλόμενη ΚΥΑ Δ1α/Γ.Π.οικ. 50933/2021 έχει το εξής περιεχόμενο:

**<<Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 50933/2021
ΦΕΚ 3794/Β/13-8-2021**

Διαδικασία και λόγοι απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΑΙ Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του άρθρου 206 του ν. 4820/2021 «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για την προστασία της δημόσιας υγείας από τις συνεχιζόμενες συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, την ανάπτυξη, την κοινωνική προστασία και την επαναλειτουργία των δικαστηρίων και άλλα ζητήματα» (Α' 130), και, ιδίως, της παρ. 4 και της περ. β) της παρ. 7 αυτού,

β) του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133) και, ιδίως, της περ. 22 του άρθρου 119, σε συνδυασμό με το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98),

γ) των π.δ. 121/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας» (Α' 148), 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119) και 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123),

δ) των π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121 και Α' 126 διορθώσεις σφαλμάτων) και 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2) και

ε) της υπό στοιχεία Υ4/9.1.2021 απόφασης του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Υγείας Βασίλειο Κοντοζαμάνη» (Β 32).

2. Την από 27.7.2021 γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών (37η Συνεδρίαση).

3. Την υπό στοιχεία Β1α, Β2α/οικ. 50920/13.8.2021 βεβαίωση της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, σύμφωνα με την οποία η έκδοση της παρούσας απόφασης δεν προκαλεί δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

4. Την ανάγκη να εξειδικευθούν οι περιπτώσεις και η διαδικασία απαλλαγής από τον υποχρεωτικό εμβολιασμό, καθώς και οι λόγοι εξαίρεσης, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η αντιμετώπιση της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα εφαρμόζεται σε όλα τα φυσικά πρόσωπα που υπόκεινται σε υποχρεωτικό εμβολιασμό κατά τους ορισμούς του άρθρου 206 του ν. 4820/2021 (Α' 130), ως προς τα οποία συντρέχουν οι περιοριστικά προβλεπόμενοι λόγοι εξαίρεσης από τον εμβολιασμό, του άρθρου 2 αυτής.

Άρθρο 2

Λόγοι απαλλαγής από τον εμβολιασμό κατά του κορωνοϊού COVID-19 - Αρμόδια όργανα

1. Εξαιρούνται από την εφαρμογή του υποχρεωτικού μέτρου του εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19 τα φυσικά πρόσωπα, ως προς τα οποία συντρέχουν οι ακόλουθοι λόγοι:

α) Φυσικά πρόσωπα, τα οποία εμφάνισαν σοβαρή αλλεργική αντίδραση (π.χ. αναφυλαξία) μετά τη χορήγηση προηγούμενης δόσης του εμβολίου. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να προσκομίζεται στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή γνωμάτευση ειδικού ιατρού αλλεργιολόγου, η οποία πιστοποιεί τη σοβαρότητα της αντίδρασης, τον χρόνο εκδήλωσης και τη διάρκεια αυτής, καθώς και τον συσχετισμό της με συγκεκριμένο εμβόλιο κατά του κορωνοϊού COVID-19.

β) Φυσικά πρόσωπα με διαγνωσμένη αλλεργία (με in vivo δερματικές ή in vitro δοκιμασίες διέγερσης βασεοφίλων) σε συστατικό του εμβολίου και ιδίως στα ακόλουθα συστατικά: πολυαιθυλενογλυκόλη (PEG) 2000, για τα εμβόλια των Pfizer/BioNTech (Comirnaty) και Moderna (Spikevax) και πολυσορβικό 80 (polysorbate 80), για τα εμβόλια των AstraZeneca (Vaxzevria) και Johnson & Johnson (Janssen). Στην περίπτωση αυτή, προσκομίζεται στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή γνωμάτευση ειδικού ιατρού αλλεργιολόγου, η οποία πιστοποιεί τη διάγνωση της αλλεργίας και τη σοβαρότητα της αντίδρασης στο κατονομαζόμενο, ανά περίπτωση, συστατικό συγκεκριμένου τύπου εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19.

γ) Φυσικά πρόσωπα που εμφάνισαν σύνδρομο θρόμβωσης με θρομβοπενία (Thrombosis with Thrombocytopenia Syndrome -TTS) μετά την πρώτη δόση των εμβολίων Astra Zeneca και Janssen/Johnson & Johnson κατά του κορωνοϊού COVID-19. Στην περίπτωση αυτή, προσκομίζεται στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή γνωμάτευση ειδικού ιατρού, η οποία πιστοποιεί την εμφάνιση του συνδρόμου θρόμβωσης, καθώς και τον χρόνο εκδήλωσής της μετά την πρώτη δόση εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19. Ως αντένδειξη και λόγος εξαίρεσης από τον εμβολιασμό, μπορεί να εξετάζεται από την επιτροπή άλλη, ισοδύναμα σοβαρή με τις ανωτέρω, ανεπιθύμητη ενέργεια, που αποδίδεται χρονικά από τον θεράποντα ιατρό με συγκεκριμένη επιστημονική τεκμηρίωση στην πρώτη δόση του εμβολίου. Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια επιτροπή αξιολογεί τη σοβαρότητα της ανεπιθύμητης ενέργειας, καθώς και τον συσχετισμό της με συγκεκριμένο τύπο εμβολίου ή με όλα τα υφιστάμενα εμβόλια.

δ) Φυσικά πρόσωπα με ιστορικό θρομβοπενίας οφειλόμενης στην ηπαρίνη (heparin-induced thrombocytopenia), ή με ιστορικό αντιφωσφολιπιδικού συνδρόμου (antiphospholipid syndrome-APS), ή με σύνδρομο διαφυγής τριχοειδών (capillary leak syndrome). Στην περίπτωση αυτή προσκομίζεται στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή γνωμάτευση ειδικού ιατρού, η οποία πιστοποιεί την ύπαρξη του συνδρόμου, την επίπτωσή του στην υγεία του αιτούντος και την αντένδειξη συγκεκριμένου ή κάθε τύπου εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19, με συγκεκριμένη επιστημονική τεκμηρίωση.

ε) Φυσικά πρόσωπα με ιστορικό μυοκαρδίτιδας πριν από τον εμβολιασμό κατά του κορωνοϊού COVID-19, εφόσον προσκομίζεται ιατρική βεβαίωση από ειδικευμένο ιατρό καρδιολόγο με πλήρη αναφορά της βαρύτητας της πάθησης, της εξέλιξης της αποκατάστασης και παράλληλη αναφορά ειδικών λόγων εξαίρεσης ή εξαίρεσης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που αξιολογούνται από την αρμόδια υγειονομική επιτροπή. Φυσικά πρόσωπα με ιστορικό περικαρδίτιδας πριν τον εμβολιασμό κατά του κορωνοϊού COVID-19 δεν εξαιρούνται από αυτόν.

στ) Φυσικά πρόσωπα με διάγνωση περικαρδίτιδας ή μυοκαρδίτιδας μετά την 1η δόση mRNA εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19 προσκομίζουν ιατρική βεβαίωση από ειδικευμένο ιατρό καρδιολόγο, με πλήρη αναφορά της βαρύτητας της πάθησης και της πορείας υποχώρησης των συμπτωμάτων και παράλληλη αναφορά ειδικών λόγων πλήρους εξαίρεσης ή εξαίρεσης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από τη δεύτερη δόση του εμβολίου που αξιολογούνται από την αρμόδια υγειονομική επιτροπή.

2. Σε περίπτωση φυσικών προσώπων που έλαβαν μία δόση mRNA εμβολίου κατά του κορωνοϊού COVID-19 και ως προς τα οποία η δεύτερη δόση αντενδείκνυται κατ' επίκληση των περ. α) και β) της παρ. 1, μπορεί να εξεταστεί ο εμβολιασμός με εμβόλιο διαφορετικού τύπου κατά του κορωνοϊού COVID-19, εφόσον το εμβόλιο αυτό δεν έχει στη σύνθεσή του το συστατικό επί του οποίου εκδηλώθηκε η αλλεργική αντίδραση ή αντένδειξη. Ο εμβολιασμός στις περιπτώσεις που η απαλλαγή αφορά μόνο συγκεκριμένους τύπους εμβολίου, πραγματοποιείται υποχρεωτικά σε εμβολιαστικό κέντρο νοσοκομείου.

3. Δεν αποτελούν αντένδειξη για εμβολιασμό γνωστές αλλεργίες σε: φάρμακα (πλην εμβολίων COVID-19 και συστατικών τους), τρόφιμα, νυγμούς εντόμων, περιβαλλοντικά (αερομεταφερόμενα) αλλεργιογόνα, όπως γύρεις, ακάρεα, μύκητες, επιθήλια ζώων, φυσικό

λάστιχο (latex), ενδοφλέβιες σκιαγραφικές ουσίες εκτός του από του στόματος σκιαγραφικού προϊόντος gastrografin που περιέχει Polysorbate 80, επαφή ουσιών με το δέρμα (π.χ. δερματίτιδα εξ επαφής σε καλλυντικά, βαφές μαλλιών, νικέλιο).

4. Αρμόδιες για τη λήψη της απόφασης απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα διενέργειας εμβολιασμού, είναι τριμελείς επιτροπές ανά υγειονομική περιφέρεια, που συνιστώνται με απόφαση των διοικητών τους ή των νομίμων αναπληρωτών τους, οι οποίες αποτελούνται από ιατρούς του Εθνικού Συστήματος Υγείας και πανεπιστημιακούς ιατρούς με τους αναπληρωτές τους. Οι υγειονομικές επιτροπές δύνανται, κατά την κρίση τους, να ζητούν και να λαμβάνουν υπόψη τους γνώμη αρμόδιου κατά ειδικότητα ιατρού, εφόσον δεν μετέχει ήδη στη συγκρότηση της επιτροπής, ιατρός αντίστοιχης ειδικότητας.

5. Προς τις επιτροπές αυτές διαβιβάζονται, σύμφωνα με την τοπική τους αρμοδιότητα ανά υγειονομική περιφέρεια, οι αιτήσεις εξαίρεσης από την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού αποκλειστικά μέσω του αρμόδιου προϊστάμενου προσωπικού του αντίστοιχου δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα απασχόλησης που υπάγεται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 206 του ν. 4820/2021. Ο προϊστάμενος τηρεί πλήρη ονομαστική κατάσταση με αιτήσεις εξαίρεσης από τον εμβολιασμό ή από τη δεύτερη δόση αυτού, με τους αριθμούς πρωτοκόλλου και την ημερομηνία υποβολής.

6. Η αίτηση περιλαμβάνει πλήρη στοιχεία ταυτοποίησης του αιτούντος, ήτοι: όνομα, επώνυμο, Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης, φορέα απασχόλησης, το προσωπικό του οποίου υπάγεται στους υπόχρεους εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19, ημερομηνία της αίτησης απαλλαγής, τον λόγο εξαίρεσης σύμφωνα με την παρ. 1, καθώς και διεύθυνση ηλεκτρονικής επικοινωνίας για την αποστολή της απόφασης της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής. Στην ίδια αίτηση επισυνάπτονται και η ιατρική βεβαίωση απόδειξης της συνδρομής του λόγου εξαίρεσης με όλα τα αναγκαία κατά τα ανωτέρω στοιχεία της, καθώς και κάθε άλλο κρίσιμο αποδεικτικό στοιχείο που πρέπει να τεθεί υπόψη της αρμόδιας επιτροπής.

7. Από τη δημοσίευση της παρούσας χορηγείται αποκλειστική προθεσμία τριών (3) εργασίμων ημερών για την υποβολή των αιτήσεων απαλλαγής από τον υποχρεωτικό εμβολιασμό για ιατρικούς λόγους προς τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές. Σε περίπτωση νόμιμης απουσίας υπαλλήλου κατά τη δημοσίευση της παρούσας ή σε περίπτωση νεοπροσλαμβανομένων υπαλλήλων, η αποκλειστική προθεσμία των τριών (3) ημερών αρχίζει από την επάνοδο στην υπηρεσία ή από την ανάληψη καθηκόντων, αντίστοιχα. Κατά το χρονικό διάστημα της ανωτέρω προθεσμίας υποβολής αιτήσεων απαλλαγής από τον υποχρεωτικό εμβολιασμό, αναστέλλεται η επιβολή κυρώσεων στους υπόχρεους εμβολιασμού. Οι αιτήσεις διαβιβάζονται αυθημερόν από τους αρμόδιους προϊστάμενους προσωπικού στις κατά τόπον αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές και απαντώνται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερολογιακών ημερών από τη διαβίβασή τους. Η απόφαση, στην οποία αναφέρονται μόνο τα αναγκαία προσωπικά δεδομένα, κοινοποιείται αμελλητί, με ηλεκτρονικό τρόπο, τόσο στον αιτούντα υπάλληλο όσο και στον αρμόδιο προϊστάμενο προσωπικού που διαβίβασε την αίτηση. Κατά το χρονικό διάστημα της ανωτέρω προθεσμίας απάντησης από την αρμόδια υγειονομική επιτροπή, αναστέλλεται η διαδικασία υπαγωγής των αιτούντων στον υποχρεωτικό εμβολιασμό και δεν επιβάλλονται κυρώσεις λόγω μη διενέργειάς του.

Όλες οι αιτήσεις που δεν αναφέρονται σε λόγους εξαίρεσης του άρθρου 2 ή δεν συνοδεύονται από τα αναγκαία δικαιολογητικά έγγραφα, απορρίπτονται παραχρήμα ως απαράδεκτες και η απόφαση απόρριψης κοινοποιείται αμελλητί στον αιτούντα την εξαίρεση από τον εμβολιασμό, καθώς και στην αρμόδια Διεύθυνση Προσωπικού, που έχει διαβιβάσει την αίτηση, διά ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Από το χρονικό σημείο κοινοποίησης της απόφασης απόρριψης ο αιτών υπόκειται στη γενική πρόβλεψη περί υποχρεωτικότητας.

Άρθρο 3

Ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία τυγχάνουν επεξεργασίας, περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα, προκειμένου να υλοποιηθούν οι διατάξεις της παρούσας και της σχετικής νομοθεσίας, επί τη βάσει της οποίας εκδίδεται, και αφορούν στα πρόσωπα που υπάγονται, σύμφωνα με το άρθρο 1, στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας.

2. Τα προσωπικά δεδομένα, τα οποία υποβάλλονται σε επεξεργασία, είναι τα ακόλουθα: α) ονοματεπώνυμο, β) όνομα πατρός, γ) όνομα μητρός, δ) Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης, ε) ημερομηνία διενέργειας πρώτης και δεύτερης δόσης εμβολιασμού και στ) λόγος εξαίρεσης από τον εμβολιασμό κατά τα οριζόμενα στην παρούσα.

3. Σκοπός της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων είναι ο έλεγχος της συνδρομής των προϋποθέσεων εξαίρεσης από τον υποχρεωτικό εμβολιασμό κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 206 του ν. 4820/2021 (Α' 130).

4. Οι Διευθύνσεις Προσωπικού τηρούν σε ειδικό αρχείο τις απαντήσεις των αρμόδιων υγειονομικών επιτροπών, στο οποίο έχουν πρόσβαση αποκλειστικά ο αρμόδιος προϊστάμενος προσωπικού και ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος. Το αρχείο αυτό καταστρέφεται επί αποδείξει, αμέσως μετά την άρση της πανδημίας, όπως αυτή διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως το αργότερο στις 30 Ιουνίου 2022 και αντίγραφο του κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο.

Άρθρο 4

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 13 Αυγούστου 2021>>

Η ήδη προσβαλλόμενη υπ' αριθ. πρωτ. 655/11.08.2021 πράξη του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας έχει το εξής περιεχόμενο:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Αθήνα, 11.08.2021
Αρ. Πρωτ.: 655
Βαθμός προτεραιότητας: **ΕΠΕΙΓΟΝ**

Ταχ. Διεύθυνση: Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας: 101 87
Τ. 213-2161120
E. depminister@moh.gov.gr

Προς:

Όπως ο πίνακας αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Υποχρέωση εμβολιασμού του προσωπικού σε δομές παροχής υπηρεσιών υγείας και άμεση αναπλήρωση ανεμβολίαστου προσωπικού

Η εξάπλωση του κορωνοϊού COVID-19 και η επικράτηση της μετάλλαξης Δέλτα επιβάλλουν την εντατικοποίηση των μέτρων για την προστασία, όχι μόνο του προσωπικού των δομών υγείας, αλλά και των χρηστών των υπηρεσιών τους. Δεν νοείται όσοι προσέρχονται στις δομές υγείας, προκειμένου να λάβουν τις αναγκαίες υπηρεσίες για την πρόληψη, θεραπεία ή αποκατάσταση ενός προβλήματος υγείας να εκτίθενται στον κίνδυνο διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, λόγω ανεμβολίαστου προσωπικού.

Ός εκ τούτου, με το άρθρο 206 παρ. 2 του ν. 4820/2021, όπως ήδη γνωρίζετε και έχετε ενεργήσει σχετικά, προβλέφθηκε για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας ο υποχρεωτικός εμβολιασμός κατά του κορωνοϊού COVID-19 όλου του προσωπικού των ιδιωτικών, δημόσιων και δημοτικών δομών υγείας, συμπεριλαμβανομένων των διαγνωστικών κέντρων, των κέντρων αποκατάστασης, κλινικών, νοσοκομείων δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, μονάδων νοσηλείας, ΕΚΑΒ και ΕΟΔΥ. Η υποχρέωση εμβολιασμού καταλαμβάνει και κάθε φυσικό πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες, εκτελεί έργο ή προσφέρει εθελοντικά υπηρεσίες και εργασία με φυσική παρουσία, καθώς και κάθε φυσικό πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες, με φυσική παρουσία εντός των ιδίων δομών, σε νομικό πρόσωπο, με το οποίο είναι συμβεβλημένος ο φορέας λειτουργίας των δομών.

Το παραπάνω προσωπικό των δομών υγείας πρέπει να έχει λάβει την πρώτη ή μόνη δόση έως την 1^η Σεπτεμβρίου και για την ολοκλήρωση του εμβολιαστικού κύκλου πρέπει να τηρήσει την προβλεπόμενη προθεσμία.

Από την υποχρέωση εμβολιασμού εξαιρούνται όσοι έχουν νοσήσει και για διάστημα έξι μηνών από τη νόσηση, καθώς και όσοι έχουν αποδεδειγμένους λόγους υγείας που εμποδίζουν τη διενέργεια του εμβολίου που κρίνονται από τριμελείς επιτροπές ανά υγειονομική περιφέρεια, σύμφωνα με ειδική λίστα εξαιρέσεων που καταρτίζει η Εθνική Επιτροπή Εμβολιασμών.

Η μη συμμόρφωση του προσωπικού των ανωτέρω φορέων στην υποχρέωση εμβολιασμού έχει ως συνέπεια, στην περίπτωση των φορέων του δημοσίου τομέα, την επιβολή σε κάθε μη συμμορφούμενο εργαζόμενο του μέτρου της αναστολής καθηκόντων για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας,

Τα αρμόδια επιστημονικά όργανα των δομών υγείας (επιστημονικό συμβούλιο, επιτροπή λοιμώξεων) οφείλουν να προβούν στην ενημέρωση του προσωπικού τους σχετικά με τον εμβολιασμό κατά του κορωνοϊού COVID-19, προκειμένου όσοι είναι ανεμβολίαστοι να ενθαρρυνθούν να προχωρήσουν σε αυτόν. Παράλληλα υπενθυμίζουμε την ανάγκη πιστής τήρησης των προαναφερθέντων για τη διαφύλαξη της υποχρεωτικότητας του εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19.

Δεδομένου ότι μετά την 1^η 09.2021 όσοι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας παραμένουν ανεμβολίαστοι κατά του κορωνοϊού COVID-19, εφόσον δεν συντρέχει λόγος εξαίρεσής τους από αυτόν, δεν θα μπορούν να προσφέρουν την εργασία τους, καλείσθε όπως ολοκληρώσετε χωρίς καθυστέρηση όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την αναπλήρωση του προσωπικού που θα τεθεί σε αναστολή, σύμφωνα και με τις οδηγίες που θα σας αποσταλούν, προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία των δομών υγείας της αρμοδιότητάς σας.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΖΑΜΑΝΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Α. ΔΙΟΙΚΗΤΕΣ Υ.Π.Ε.:

Όλους τους Διοικητές των Υγειονομικών Περιφερειών, με την παράκληση να κοινοποιηθεί στους φορείς αρμοδιότητάς τους

Β. ΕΚΑΒ-ΚΕΠΥ

Γ. ΕΟΔΥ

Δ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

Γραφείο κ. Υπουργού

Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού

Γραφείο κας Υφυπουργού

Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Υπηρεσιών Υγείας

Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας

Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας

Στις 23/07/2021 εκδόθηκε και δημοσιεύτηκε από την ελληνική κυβέρνηση ο Ν. 4820/2021 ο οποίος θεσπίζει επείγουσες ρυθμίσεις σχετικά με την αντιμετώπιση του Κορωνοϊού Covid-19.

Αναλυτικότερα, στο άρθρο 206 του Ν. 4820/2021 αναφέρονται τα εξής: «**Άρθρο 206**

Υποχρεωτικότητα εμβολιασμού

1α. Για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, εμβολιάζεται υποχρεωτικά κατά του κορωνοϊού COVID-19 όλο το προσωπικό των ιδιωτικών, δημόσιων και δημοτικών μονάδων φροντίδας ηλικιωμένων και φροντίδας ατόμων με αναπηρία (ιατρικό, παραϊατρικό, νοσηλευτικό, διοικητικό και υποστηρικτικό προσωπικό), ήτοι:

(α) Κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης του άρθρου 10 του ν. [2072/1992](#) (Α' 125).

(β) Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης για άτομα με ειδικές ανάγκες του άρθρου 30 του ν. [2072/1992](#).

(γ) Στέγες Αυτόνομης Διαβίωσης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες της απόφασης του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας υπό στοιχεία Π4β/οικ. [4681/1996](#) (Β' 825).

(δ) Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. [2345/1995](#) (Α' 213).

(ε) Θεραπευτήρια Χρονίως Πασχόντων του π.δ. [631/1974](#) (Α' 271).

(στ) Κλειστές δομές των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας του άρθρου 9 του ν. [4109/2013](#) (Α' 16), στις οποίες φιλοξενούνται ηλικιωμένοι ή άτομα με αναπηρία.

(ζ) Ιδρύματα περίθαλψης χρονίως πασχόντων του άρθρου 28 του Ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υγείας της 31ης Οκτωβρίου 2018 (Β' 4898).

(η) Οικοτροφεία του άρθρου 30 του Ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υγείας.

(θ) Ειδικά ιδρύματα του άρθρου 6 του ν. [861/1979](#) (Α' 2).

(ι) Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων της απόφασης του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας υπό στοιχεία Π1γ/ΑΓΠ/οικ. [14963/2001](#) (Β' 1397).

(ια) Κέντρα Δημέρευσης Ημερήσιας Φροντίδας της απόφασης του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπό στοιχεία Π4α οικ. [4633/1993](#) (Β' 789).

(ιβ) Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Ατόμων με Αναπηρία (ΚΔΑΠΑμεΑ) του άρθρου 2 του ν. [4756/2020](#) (Α' 235), και

(ιγ) Το προσωπικό που απασχολείται στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι».

1β. Για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, μετά την παρέλευση της προθεσμίας της παρ. 6, κάθε νεοεισερχόμενος φιλοξενούμενος στις ανωτέρω μονάδες πρέπει υποχρεωτικά να είναι πλήρως εμβολιασμένος κατά του κορωνοϊού COVID-19.

2. Για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, εμβολιάζεται υποχρεωτικά κατά του κορωνοϊού COVID-19 όλο το προσωπικό (ιατρικό, παραϊατρικό, νοσηλευτικό, διοικητικό και υποστηρικτικό) σε ιδιωτικές, δημόσιες και δημοτικές δομές υγείας (διαγνωστικά κέντρα, κέντρα αποκατάστασης, κλινικές, νοσοκομεία, δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, μονάδες νοσηλείας, Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας και Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας).

3. Ως προσωπικό των δομών των παρ. 1 και 2 νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο που παρέχει προς τον φορέα λειτουργίας τους υπηρεσίες ή εκτελεί έργο με επαχθή αιτία ή εθελοντικά με φυσική παρουσία εντός των δομών αυτών, καθώς και κάθε φυσικό πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες, με φυσική παρουσία εντός των ίδιων δομών, σε νομικό πρόσωπο, με το οποίο είναι συμβεβλημένος ο φορέας λειτουργίας των δομών.

4. Δεν υπέχουν την υποχρέωση των παρ. 1 και 2 όσοι έχουν νοσήσει και για διάστημα έξι (6) μηνών από τη νόσηση και όσοι έχουν αποδεδειγμένους λόγους υγείας που εμποδίζουν τη διενέργεια του εμβολίου. Οι λόγοι υγείας του πρώτου εδαφίου, στη βάση ειδικής λίστας εξαιρέσεων που προσδιορίζει η Εθνική Επιτροπή Εμβολιασμών, εγκρίνονται από τριμελείς επιτροπές ανά υγειονομική περιφέρεια, οι οποίες αποτελούνται από ιατρούς του Εθνικού Συστήματος Υγείας και πανεπιστημιακούς ιατρούς.

5. Για την εφαρμογή των παρ. 1 και 2 απαιτείται η επίδειξη Ψηφιακού Πιστοποιητικού COVID-19 της Ε.Ε. (EU Digital COVID Certificate - EUDCC) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/953 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 2021 και του άρθρου πρώτου της από 30.5.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 87), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. [4806/2021](#) (Α' 95) με πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση του φυσικού προσώπου-κατόχου του όσον αφορά στον εμβολιασμό ή στη νόσηση από τον κορωνοϊό COVID-19, ή βεβαίωσης εμβολιασμού της παρ. 5 του άρθρου 55 του ν. [4764/2020](#) (Α' 256), ή βεβαίωσης θετικού διαγνωστικού ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 5 της υπ' αρ. 2650/10.4.2020 (Β' 1298) κοινής απόφασης των Υπουργών Υγείας και Επικρατείας, ή ισοδύναμου πιστοποιητικού ή βεβαίωσης τρίτης χώρας. Το πιστοποιητικό ή η βεβαίωση του πρώτου εδαφίου ελέγχεται από τον εργοδότη ή τον υπεύθυνο της μονάδας μέσω της ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής της παρ. 1α του άρθρου 33 του ν. [4816/2021](#) (Α' 118), τηρουμένων και των λοιπών διατάξεων του ανωτέρω άρθρου.

6. Ο εκάστοτε εργοδότης ή υπεύθυνος μονάδας οφείλει να ενημερώνει τους εργαζόμενους με κάθε πρόσφορο μέσο για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το παρόν άρθρο. Στην περίπτωση της παρ. 1, το υπόχρεο προσωπικό πρέπει να έχει λάβει την πρώτη ή τη μοναδική δόση έως τις 16 Αυγούστου 2021, η δε ολοκλήρωση του εμβολιαστικού κύκλου πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες και στον προβλεπόμενο χρόνο. Στην περίπτωση της παρ. 2, το υπόχρεο προσωπικό πρέπει να έχει λάβει την πρώτη ή τη μοναδική δόση έως την 1η Σεπτεμβρίου 2021, η δε ολοκλήρωση του εμβολιαστικού κύκλου πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες και στον προβλεπόμενο χρόνο. Στην περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής, επέρχονται οι ακόλουθες συνέπειες:

α) Ειδικώς στην περίπτωση εργαζομένων των παρ. 1 και 2 σε φορείς του δημοσίου τομέα, υπό την έννοια της περ. (α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. [4270/2014](#) (Α' 143), με απόφαση του επικεφαλής του Φορέα επιβάλλεται, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, το ειδικό διοικητικό μέτρο της αναστολής καθηκόντων για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας. Κατά τον χρόνο αναστολής καθηκόντων, ο οποίος δεν λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, δεν καταβάλλονται αποδοχές. Με τη συμπλήρωση δεκατεσσάρων (14) ημερών από την ολοκλήρωση του εμβολιασμού, η αναστολή αίρεται με όμοια απόφαση.

β) Σε κάθε άλλη περίπτωση πλην της περ. (α), ο εργοδότης υποχρεούται να μην κάνει δεκτή την παροχή της εργασίας του εργαζομένου και απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής αποδοχών για το χρονικό διάστημα μη παροχής εργασίας λόγω εφαρμογής του παρόντος. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται και σε συμβάσεις έργου, παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών, καθώς και σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας δανειζόμενου προσωπικού ή προσωπικού που συμβάλλεται με εργολάβο. Στον εργοδότη που απασχολεί προσωπικό κατά παράβαση του παρόντος, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο β) δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ για κάθε παράβαση και έως πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ και, ββ) σε περίπτωση υποτροπής, που διαπιστώνεται σε επανέλεγχο, είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ για κάθε παράβαση και έως διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

7. α) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Εσωτερικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, δύναται να εξειδικεύονται και να επεκτείνονται οι κατηγορίες των προσώπων που υποχρεούνται σε εμβολιασμό, να καθορίζονται η διαδικασία και ο χρόνος διενέργειας του εμβολιασμού, καθώς και τυχόν προτεραιοποίηση, η παρακολούθηση και ο τρόπος ελέγχου της συμμόρφωσης με την υποχρέωση, οι ειδικότεροι όροι προστασίας των προσωπικών δεδομένων και προβλέπεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

β) Με απόφαση του Υπουργού Υγείας εξειδικεύονται οι περιπτώσεις και η διαδικασία απαλλαγής από την υποχρέωση εμβολιασμού για ιατρικούς λόγους και καθορίζονται άλλες αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 4.

8. Η εφαρμογή του παρόντος άρθρου επαναξιολογείται έως τις 31.10.2021.>>

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 206 παρ. 1α' και 1β' το υπόχρεο προσωπικό πρέπει να έχει λάβει την πρώτη ή την μοναδική δόση μέχρι τις 16-08-2021, ενώ στην περίπτωση της παρ. 2 μέχρι την 1^η Σεπτεμβρίου 2021. Στην περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής επέρχονται οι ακόλουθες συνέπειες: Εις μιν τους εργαζόμενους σε φορείς του δημοσίου τομέα επιβάλλεται το ειδικό διοικητικό μέτρο της αναστολής καθηκόντων για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας **ΑΝΕΥ ΑΠΟΔΟΧΩΝ**. Σε κάθε άλλη περίπτωση πλην της παρ. α' περί εις ανωτέρω, ο εργοδότης υποχρεούται να μην κάνει δεκτή την παροχή της εργασίας του εργαζομένου και απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής αποδοχών για το χρονικό διάστημα μη παροχής εργασίας λόγω εφαρμογής του παρόντος. Το προηγούμενο εδάφιο

εφαρμόζεται και σε συμβάσεις έργου, παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών, καθώς και σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας δανειζόμενου προσωπικού ή προσωπικού που συμβάλλεται με εργολάβο.

Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 4, δεν υπέχουν την υποχρέωση των παρ. 1 και 2 όσοι έχουν νοσήσει και για διάστημα έξι (6) μηνών από τη νόσηση και όσοι έχουν αποδεδειγμένους λόγους υγείας που εμποδίζουν τη διενέργεια του εμβολίου. Οι λόγοι υγείας του πρώτου εδαφίου, στη βάση ειδικής λίστας εξαιρέσεων που προσδιορίζει η Εθνική Επιτροπή Εμβολιασμών, εγκρίνονται από τριμελείς επιτροπές ανά υγειονομική περιφέρεια, οι οποίες αποτελούνται από ιατρούς του Εθνικού Συστήματος Υγείας και πανεπιστημιακούς ιατρούς.

Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 6 περίπτωση β', με απόφαση του Υπουργού Υγείας εξειδικεύονται οι περιπτώσεις και η διαδικασία απαλλαγής από την υποχρέωση εμβολιασμού για ιατρικούς λόγους και καθορίζονται άλλες αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 4. Σε εφαρμογή της ανωτέρω παραγράφου εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη ΚΥΑ.

B. ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Οι προσβαλλόμενες πράξεις, οι οποίες συνάπτονται άρρηκτα με την διάταξη του άρ. 206 του ν. 4820/2021, δια της οποίας εισάγεται η υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού για το σύνολο των εργαζόμενων στις δημόσιες δομές υγείας, είναι ακυρωτές για τους κάτωθι λόγους:

I) ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΙΝ ΑΙΤΗΣΕΩΣ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ

Η προσβαλλόμενη με την υπό κρίσιν αίτηση ακυρώσεως μας Κοινή Υπουργική Απόφαση του Υπουργού και Αναπληρωτή Υγείας, κ. Κικιλία και Κοντοζαμάνη, με αριθ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 50933/2021 (ΦΕΚ 3794/Β/13-8-2021) με θέμα <<Διαδικασία και λόγοι απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού>> και οι σε αυτήν περιεχόμενες διατάξεις, **ΕΡΕΙΔΕΤΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 206 ΤΟΥ Ν. 4820/2021 (Α130), ως τούτο ρητά προκύπτει και αναφέρεται σε αυτό τούτο το κείμενο της προσβαλλόμενης Κοινής Υπουργικής Αποφάσεως υπό στοιχείο 1 παρ. α), όπως ρητά ορίζεται:** <<Έχοντας υπόψη: 1. Τις διατάξεις: α) Του άρθρου 206 του ν. 4820/2021 «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για την προστασία της δημόσιας υγείας από τις συνεχιζόμενες συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, την ανάπτυξη, την κοινωνική προστασία και την επαναλειτουργία των δικαστηρίων και άλλα ζητήματα» (Α' 130), και, ιδίως, της παρ. 4 και της περ. β) της παρ. 7 αυτού,>>. **Επίσης, στο ΑΡΘΡΟ 1 της ίδιας Κοινής Υπουργικής Αποφάσεως με υπότιτλο: <<Πεδίο Εφαρμογής, ρητά αναγράφονται τα εξής:** <<Η παρούσα εφαρμόζεται σε όλα τα φυσικά πρόσωπα που υπόκεινται σε υποχρεωτικό εμβολιασμό κατά τους ορισμούς του άρθρου 206 του ν. 4820/2021 (Α' 130), ως προς τα οποία συντρέχουν οι περιοριστικά προβλεπόμενοι λόγοι εξαίρεσης από τον εμβολιασμό, του άρθρου 2 αυτής.>>. **Η προσβαλλόμενη Κοινή Υπουργική Απόφαση συνάπτεται άρρηκτα με το περιεχόμενο των διατάξεων του άρθρου 206 του ν. 4820/2021, δεδομένου ότι αφ' ενός μεν εφαρμόζεται και αφορά σε όλα τα φυσικά πρόσωπα που υπόκεινται σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο σε υποχρεωτικό εμβολιασμό, κατά τους ορισμούς του άρθρου 206 του ν. 4820/2021 (Α' 130), όπως ρητά αναφέρεται στο άρθρο 1 αυτής, αφετέρου δε εξειδικεύει τις περιπτώσεις και τη διαδικασία απαλλαγής από την υποχρέωση εμβολιασμού για ιατρικούς λόγους, ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ, ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΩΣ Η ΚΡΙΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΤΕΙ ΤΟΝ ΠΑΡΕΜΠΙΠΤΟΝΤΑ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 206 ΤΟΥ Ν. 4820/2021(ΒΛ. ΑΔ ΗΟC ΟΛΣΤΕ 3354/2013).**

II) Στο σημείο αυτό αναφέρουμε τις κρίσιμες διατάξεις του ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2021/953 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 14^{ης} ΙΟΥΝΙΟΥ 2021, Ο ΟΠΟΙΟΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΙ ΑΜΕΣΗ ΝΟΜΙΚΗ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ:

<< Άρθρο(36) Είναι αναγκαίο να αποτρέπονται οι διακρίσεις, άμεσες ή έμμεσες, σε βάρος των προσώπων που δεν έχουν εμβολιαστεί, για παράδειγμα για ιατρικούς λόγους, επειδή δεν ανήκουν στην ομάδα-στόχο για την οποία χορηγείται ή επιτρέπεται επί του παρόντος το εμβόλιο κατά της COVID-19, όπως τα παιδιά, ή επειδή δεν είχαν ακόμη τη δυνατότητα να εμβολιαστούν ή επέλεξαν να μην το πράξουν. Κατά συνέπεια, η κατοχή πιστοποιητικού εμβολιασμού, ή η κατοχή πιστοποιητικού εμβολιασμού που αναφέρει εμβόλιο κατά της COVID-19, δεν θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας ή για τη χρήση διασυνοριακών υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών, για παράδειγμα υπηρεσιών αεροπορικής ή σιδηροδρομικής μεταφοράς ή μεταφοράς με λεωφορείο ή πορθμείο

ή με οποιοδήποτε άλλο μεταφορικό μέσο. Επιπλέον, ο παρών κανονισμός δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι θεσπίζει δικαίωμα ή υποχρέωση εμβολιασμού.>>

<< Άρθρο(7)Τα πρόσωπα που έχουν εμβολιαστεί ή είχαν πρόσφατο αρνητικό αποτέλεσμα διαγνωστικού ελέγχου και έχουν αναρρώσει από την COVID-19 μέσα στους προηγούμενους έξι μήνες φαίνεται να παρουσιάζουν μειωμένο κίνδυνο να μεταδώσουν σε άλλους τον SARS-CoV-2, σύμφωνα με τα τρέχοντα και υπό συνεχή εξέλιξη επιστημονικά στοιχεία. Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων που, σύμφωνα με αξιόπιστα επιστημονικά στοιχεία, δεν συνιστούν σημαντικό κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, για παράδειγμα επειδή έχουν ανοσία στον SARS-CoV-2 και δεν μπορούν να τον μεταδώσουν, δεν θα πρέπει να περιορίζεται, δεδομένου ότι τέτοιοι είδους περιορισμοί δεν είναι αναγκαίοι για την επίτευξη του σκοπού της προστασίας της δημόσιας υγείας. Εφόσον η επιδημιολογική κατάσταση το επιτρέπει, τα πρόσωπα αυτά δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε πρόσθετους περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας σε συνάρτηση με την πανδημία της COVID-19, όπως η υποβολή σε διαγνωστικό έλεγχο για μόλυνση από τον SARS-CoV-2 προκειμένου να ταξιδέψουν ή την καραντίνα ή την αυτοαπομόνωση στο πλαίσιο ταξιδιού, παρά μόνο αν, με βάση τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία και την αρχή της πρόληψης, τέτοιοι πρόσθετοι περιορισμοί είναι αναγκαίοι και αναλογικοί για την προστασία της δημόσιας υγείας και δεν εισάγουν διακρίσεις.>>

<<Άρθρο (14)**Ο ΠΑΡΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΠΟΣΚΟΠΕΙ ΣΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΗΣ COVID-19, ΕΠΙΔΙΩΚΟΝΤΑΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΝΑ ΥΨΗΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ. ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΝΟΕΙΤΑΙ ΩΣΑΝ ΝΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ Η ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ Η ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΑΛΛΩΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΩΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΗΣ COVID-19, ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΑΥΤΟΙ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΎΝΩΣΗΣ.** Οποιαδήποτε επαλήθευση των πιστοποιητικών που απαρτίζουν το Ψηφιακό Πιστοποιητικό COVID της ΕΕ δεν θα πρέπει να οδηγεί σε περαιτέρω περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης ή σε ταξιδιωτικούς περιορισμούς στον χώρο του Σένγκεν. Θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν οι εξαιρέσεις από τους περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας της COVID-19 που αναφέρονται στη σύσταση (ΕΕ) 2020/1475 και θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση των διασυνοριακών κοινοτήτων, οι οποίες έχουν πληγεί ιδιαίτερα από τους περιορισμούς αυτούς. Ταυτόχρονα, το πλαίσιο για το Ψηφιακό Πιστοποιητικό COVID της ΕΕ έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι θα είναι επίσης διαθέσιμα λειτουργικά πιστοποιητικά για τους ταξιδιώτες με ουσιώδη καθήκοντα ή ανάγκες.>>

III) ΤΟ ΕΠΙΒΛΗΘΕΝ ΜΕΤΡΟ ΤΟΥ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΥ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ – Η ΑΝΑΓΚΗ ΛΗΨΕΩΣ ΗΠΙΟΤΕΡΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Η επιβολή της υποχρεωτικότητας του εμβολιασμού σύμφωνα με το άρθρο 206 του ν. 4820/2021 και η σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής θέση των εργαζομένων σε αναστολή καθηκόντων ΑΝΕΥ ΑΠΟΔΟΧΩΝ και χωρίς να υπολογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας **ΕΠΙΦΕΡΕΙ ΣΟΒΑΡΟΥΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.**

IV) Η ΑΝΑΓΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΑΝΤΙΒΑΡΩΝ ΠΟΥ ΘΩΡΑΚΙΖΟΥΝ ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ – ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ.1 ΣΥΝΤ.), ΤΟΥ ΑΤΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ (ΑΡΘΡΑ 5 ΠΑΡ. 1 ΚΑΙ 22 ΠΑΡ. 1 ΣΥΝΤ.), ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΞΙΑΣ (ΑΡΘΡΟ 2 ΣΥΝΤ.), ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ (ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ. 5 ΣΥΝΤ.)- Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ (25 ΠΑΡ. 1 ΕΔ Γ' ΣΥΝΤ.)

Οι αυστηροί περιορισμοί πρέπει να συνοδεύονται από αντίβαρα που κρατούν ζωντανό το κέλυφος του Κράτους Δικαίου και της φιλελεύθερης δημοκρατίας (βλ. Ευ. Βενιζέλο, Πανδημία, Θεμελιώδη Δικαιώματα και Δημοκρατία, Συμπληρωμένη έκδοση 4-4-2020, Περιοδικό <<Δικαιώματα του Ανθρώπου>>, τεύχος 84, 2020, εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 275-300). <<Στα αντίβαρα περιλαμβάνεται για παράδειγμα ο απόλυτος σεβασμός της 1) της αρχής της ισότητας (άρθρο 4), 2) της προσωπικής ελευθερίας (άρθρο 5 παρ. 1 και 3, πλην του πεδίου της ερμηνευτικής δήλωσης, δηλαδή πλην του περιορισμού της ελευθερίας της κίνησης για λόγους προστασίας της υγείας, 3) το κατά το άρθρο 5Α δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας, 4) προσωπικής ασφάλειας (άρθρο 6) 5) ποινικού φιλελευθερισμού (άρθρο 7) 6) των δικονομικών και διαδικαστικών δικαιωμάτων στον φυσικό δικαστή, στη δικαστική ακρόαση, στην προσωρινή δικαστική προστασία, στη δίκαιη δίκη, στην προηγούμενη ακρόαση ...7) δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, 8) θρησκευτικής

ελευθερίας, πλην του θρησκευτικώς συνέρχεσθαι και της συλλογικής λατρείας, 9) ελευθερία του λόγου, γνώμης, ενημέρωσης, διάδοσης στοχασμών, τύπου ... (άρθρα 14 και 15), 10) προστασία της ιδιοκτησίας και της περιουσίας με την εξαίρεση του άρθρου 18 παρ. 3, 11) προστασία περιβάλλοντος (άρθρο 24), 12) όλων των δικαιωμάτων πολιτικής δράσης και συμμετοχής που δεν αντιβαίνουν στους περιορισμούς της κίνησης και του συνέρχεσθαι., 13) ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

V) Ωστόσο, ακόμη και για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού, το κράτος δικαίου, όπως αυτό νοηματοδοτείται από τις αρχές της ανθρώπινης αξίας (άρθρο 2 παρ. 1 Συντ), της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 Συντ) και της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 Συντ) και την υποχρέωση σεβασμού του πυρήνα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, **θέτει απαράβατα όρια. Καταρχάς, η υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού προϋποθέτει τη δοκιμή του εμβολίου και την πιστοποίηση από τις αρμόδιες επιστημονικές αρχές για την ασφάλεια του εμβολίου, όπως προϋποθέτει και τη δυνατότητα του εμβολιαζόμενου να επιλέξει ανάμεσα σε όλα τα διαθέσιμα εμβόλια.** Προφανώς επίσης θα πρέπει να εξαιρεθούν από τον εμβολιασμό όσοι εμφανίζουν αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης σοβαρών παρενεργειών, σύμφωνα με γνωμάτευση ιατρού. **ΤΟ ΚΥΡΙΟ ΟΜΩΣ ΟΡΙΟ ΠΟΥ ΤΑΣΣΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ, ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΡΝΗΣΗΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ. ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΗΤΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΚΑΠΟΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΕ ΤΗ ΒΙΑ, ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΘΕΤΟΥΝ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΟΡΙΑ. ΘΑ ΗΤΑΝ Λ.Χ. ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ Η ΑΠΟΛΥΣΗ ΚΑΠΟΙΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΑΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΝΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΘΕΙ. ΜΠΟΡΕΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΝΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΘΕΙ ΣΕ ΑΛΛΗ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ** (όπου δεν θα συναναστρέφεται με το κοινό), αλλά η απόλυση και η συνακόλουθη στέρση των μέσων βιοπορισμού του ίδιου και της οικογένειάς του, θα αποτελούσε μια κύρωση που δεν συμβαδίζει με τις αξίες της έννομης τάξης μας. Ομοίως αντισυνταγματική θα ήταν και η απόλυτη απαγόρευση μετακίνησης με τα μέσα μαζικής μεταφοράς των μη εμβολιασμένων, δεδομένου ότι θα μπορούσε να τους οδηγήσει στην πλήρη αδυναμία μετάβασης στην εργασία και στα οικεία τους πρόσωπα και στην πλήρη αποξένωσή τους από τον κοινωνικό ιστό. Άλλο πάντως είναι η απόλυτη απαγόρευση μετακίνησης των μη εμβολιασμένων και άλλο η θέσπιση περισσότερων εναλλακτικών δυνατοτήτων για τη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς, όπως λ.χ. αρνητικό τεστ αντί του εμβολιασμού.

VI) Κοινός τόπος ανάμεσα στη νομική θεωρία, τη νομολογία και τη θετική ρύθμιση του αναθεωρηθέντος Συντάγματος είναι ότι η αρχή της αναλογικότητας συνιστά <<έναν περιορισμό στους περιορισμούς >> τους οποίους δύναται να επιφέρει ο κοινός νομοθέτης στα συνταγματικά δικαιώματα. Η αρχή της αναλογικότητας αποτελεί ως <<περιορισμός των περιορισμών>> αναπόσπαστο τμήμα της προστασίας των συνταγματικών δικαιωμάτων. Κατά την κλασική αντίληψη, την οποία συναντά κανείς συχνά και στην νομολογία, η αρχή της αναλογικότητας αποτελεί εκδήλωση της αρχής του κράτους δικαίου, κατά μια άποψη σε συνδυασμό και με την αρχή της ισότητας. **Η αρχή της αναλογικότητας αναγνωρίζεται ομοίως, από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ως αρχή του ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου ενώ το Ε.Δ.Α.Δ, την θεωρεί ως εγγενή στο συνολικό σύστημα της Ε.Σ.Δ.Α. (Απόφαση 23-4-1982).**

Γνωρίζουμε πλέον ότι η αρχή της αναλογικότητας ως μέσο ελέγχου των διοικητικών πράξεων καθίσταται ενεργή μόνον επί πράξεων οι οποίες εκδίδονται βάσει διακριτικής ευχέρειας του οργάνου. Όταν η διοίκηση δεσμεύεται απολύτως από το νόμο, η ευθύνη τήρησης της αρχής της αναλογικότητας μετατίθεται στο νομοθέτη, αντικείμενο δε της δικαστικής κρίσης πρέπει να καθίσταται η συνταγματικότητα του ερείσματος της προσβαλλόμενης πράξης.

Ο έλεγχος αναλογικότητας επί διοικητικών πράξεων παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Καταρχάς δεν πρόκειται για αμιγή δικαστικό έλεγχο της διοίκησης αλλά καταλαμβάνει τις περισσότερες φορές, ρητά ή σιωπηρά, και την κρίσιμη νομοθετική διάταξη. Ο έλεγχος σκοπού, έστω και στο στενό πλαίσιο της «πρόδηλης» δυσαναλογίας, δεν μπορεί παρά να αφορά τον νομοθέτη, διότι η διοίκηση κατά την έκδοση ατομικών πράξεων, όταν δεν καταχράται της εξουσίας της, δεν θέτει αυτοτελείς δικούς της στόχους. Στην ουσία λοιπόν, όταν ο δικαστής εξετάζει είτε εάν ορισμένη διοικητική πράξη διακριτικής ευχέρειας εξυπηρετεί σκοπό δημοσίου συμφέροντος, είτε εάν η επίτευξη του σκοπού δικαιολογεί το μέγεθος της θυσίας που επιβάλλεται στον ιδιώτη, συμπαρασύρεται στον έλεγχο αναλογικότητας σε ορισμένο βαθμό και η διάταξη την οποία εφαρμόζει το διοικητικό όργανο.

Τέλος, εάν η κανονιστική ρύθμιση εξειδικεύει απλώς διάταξη νόμου με το ίδιο περιεχόμενο, ο έλεγχος αναλογικότητας αναφέρεται πλέον στη συνταγματικότητα του νόμου. Από την πρόσφατη σχετική νομολογία, αξιοσημείωτη είναι ιδίως η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών 158/2004, όπου ανεστάλη η ισχύς κανονιστικής πράξης διότι κρίθηκε ότι η ασκηθείσα αίτηση ακυρώσεως ήταν προδήλως βάσιμη, εφόσον η

προσβαλλόμενη πράξη και η συναφής διάταξη τυπικού νόμου επέβαλαν πρόδηλα δυσανάλογο περιοριστικό μέτρο, απαγορεύοντας τη διενέργεια ψυχαγωγικών παιγνίων στους υπολογιστές καταστημάτων προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου. Μία ώριμη χρήση της αρχής της αναλογικότητας απαιτείται να διαφυλάσσει την αντικειμενικότητα του δικαίου και την πρωτεύουσα σημασία που το πολίτευμα μας αποδίδει στον τυπικό νόμο ως έκφραση της Βουλής, χωρίς όμως να αίρεται η δυνατότητα του δικαστή να απονείμει ουσιαστική δικαιοσύνη με τον περιορισμό των εξουσιών του σ' έναν χονδροειδή έλεγχο. Απαιτείται στο πλαίσιο αυτό η επεξεργασία και η ειδίκευση του περιεχομένου της αρχής σε σχέση με συγκεκριμένα δικαιώματα, τα οποία κάθε φορά καλείται να προστατεύσει. Η προσφορότητα, αναγκαιότητα και (εν στενή έννοια) αναλογικότητα ενός μέτρου διαφέρει μεταξύ των επιμέρους συνταγματικών δικαιωμάτων, διότι έχουν, το κάθε ένα, διαφορετικό εγγυητικό περιεχόμενο και εμβέλεια.

1) ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

A. Παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 1 (δικαίωμα για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας) και 22 παρ. 1 Συντ. (δικαίωμα στην εργασία)

Η παροχή εργασίας αποτελεί δικαίωμα του εργαζομένου, το οποίο ερείδεται επί του δικαιώματος προσωπικότητας (άρθρο 57 ΑΚ), επί του συνταγματικά προστατευόμενου δικαιώματος για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ. 1Σ) και επί του ατομικού και κοινωνικού δικαιώματος για εργασία (άρθρα 5 παρ. 1 και 22 παρ. 1 Σ).

Συνακόλουθα, οι προδιαληφθείσες διατάξεις θίγουν κατ' αρχήν στον πυρήνα τους την συμβατική ελευθερία (άρθρο 5 παρ. 1 Σ) και την εργασία ως δικαίωμα στην περιουσία του εργαζομένου κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι λόγοι γενικότερου συμφέροντος, θα μπορούσαν ενδεχομένως να δικαιολογήσουν κατ' εξαίρεση την παρέμβαση του νομοθέτη, και πάλι οι επίμαχες διατάξεις δεν αντέχουν τον έλεγχο συνταγματικότητας και τις συμφωνίας τους με τους ορισμούς της ΕΣΔΑ. **Και αυτό γιατί το γενικότερο συμφέρον σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να δικαιολογήσει την προσβολή του πυρήνα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ο οποίος, ως περιορισμός των περιορισμών, συνιστά το απαράβιαστο όριο για κάθε ρύθμιση του κοινού νομοθέτη.** Με τις επίμαχες διατάξεις παραβιάζεται όμως ο πυρήνας της συμβατικής ελευθερίας των μερών της σύμβασης εργασίας, καθόσον με αυτές ο νομοθέτης δεν επενέβη απλώς προς την κατεύθυνση της τροποποίησης των όρων της, αλλά επιβάλει αμέσως την αναστολή. Εξάλλου, με την νομοθετική αναστολή και εν συνεχεία κατάλυση της εργασιακής σχέσης και συνακόλουθα της υλικής βάσης της ύπαρξης του εργαζομένου, προσβάλλεται και η ανθρώπινη αξία, το απαράβιαστο της οποίας διακυρήττει το άρθρο 2 του Συντάγματος. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Σ. «*Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας*». Από τη διάταξη αυτή το Συμβούλιο της Επικράτειας, ελέγχοντας την συνταγματικότητα των μισθολογικών περικοπών που έγιναν στον στενό δημόσιο τομέα με τους Ν. 3833/2010 και 3845/2010 με σκοπό την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης, συνήγαγε ότι οι επεμβάσεις του νομοθέτη που προκαλούν διακινδύνευση της αξιοπρεπούς διαβίωσης του εργαζομένου αντίκειται στο Σύνταγμα και το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, ακόμη και όταν με αυτές επιδιώκεται σκοπός γενικού συμφέροντος (ΟΛΣΤΕ 668/2012, προς το τέλος). Με την αναστολή, χωρίς να εκτιμώνται οι ανάγκες των συμβαλλομένων στη σύμβαση εργασίας μερών αλλά και χωρίς συγκριτική αξιολόγηση για την επιλογή των πιθέμενων σε διαθεσιμότητα, ο εργαζόμενος αποστερείται των υλικών όρων της ύπαρξής του και μάλιστα υπό συνθήκες εξαιρετικά μεγάλης ανεργίας, οι οποίες καθιστούν την ανεύρεση άλλης εργασίας πρακτικά αδύνατη. Έτσι, όμως, προσβάλλεται και η ανθρώπινη αξία, το απαράβιαστο της οποίας διακηρύττει το άρθρο 2 του Συντάγματος.

Περαιτέρω, η νομοθετική αυτή επέμβαση προσβάλλει και το άρθρο 22 παρ. 1 του Συντάγματος, κατά το οποίο «*Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού*». Το κοινωνικό δικαίωμα για εργασία (άρθρο 22 παρ. 1 Συντ.) χαρακτηρίζεται στη θεωρία ως το <<αρχέτυπο των κοινωνικών δικαιωμάτων του εργαζομένου>> ή <<η μήτρα όλων των άλλων κοινωνικών δικαιωμάτων>>. Το δικαίωμα αυτό δεν μεταφράζεται σε αξίωση κανενός να του εξασφαλίσει το κράτος συγκεκριμένη αμειβόμενη θέση εργασίας, αλλά μόνο σε μια γενικής φύσεως υποχρέωση του κράτους για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης για όσους επιθυμούν και μπορούν να εργασθούν. **Ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι η διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1 Συντ συνιστά απλώς διακήρυξη του συντακτικού νομοθέτη και κατευθυντήρια γραμμή προς τον κοινό νομοθέτη. Ο συντακτικός νομοθέτης δεν διακηρύσσει απλώς, αλλά θεσμοθετεί με δεσμευτική δύναμη και ο**

δικαστής υποχρεούται (άρθρο 87 παρ. 2 Συντ.) να συμμορφώνεται προς τις επιταγές του, ενώ αν δεν το πράξει νοσφίζεται ο ίδιος εξουσία καταργητικού συντακτικού νομοθέτη. Επομένως, το άρθρο 22 παρ.1 Συντ. αποτελεί κανόνα δικαίου και μάλιστα τόσο ως προς το πρώτο σκέλος του (διασφάλιση δυνατοτήτων απασχόλησης) όσο και ως προς το δεύτερο σκέλος του (βελτίωση των συνθηκών εργασίας, έτσι ώστε αυτή να παρέχεται υπό στοιχειωδώς δίκαιους και ασφαλείς όρους, όπως π.χ. αξιοπρεπής μισθός, λογικό ωράριο εργασίας). (βλ. Κώστας Χρυσόγονος, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2006, σελ. 555). Επομένως, η προπεριγραφείσα νομοθετική παρέμβαση, δια της νομοθετικής επιβολής αναστολής άνευ αποδοχών (και μάλιστα υπό τις παρούσες οικονομικές συνθήκες) προδήλως λαμβάνει χώρα προς την ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση από αυτήν που επιτάσσει το άρθρο 22 παρ.1 του Συντάγματος.

Σε κάθε περίπτωση, για να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις των άρθρων 5 και 22 παρ. 1 του Συντάγματος και του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου η επέμβαση του νομοθέτη στα προστατευόμενα από τις διατάξεις αυτές ελευθερίες και αγαθά, **θα πρέπει να σέβεται την αρχή της αναλογικότητας**. Δηλαδή θα έπρεπε να μην ξεπερνούν τα όρια που τίθενται από την αρχή της αναλογικότητας, ήτοι από το τρίπτυχο της προσφορότητας, της αναγκαιότητας και της εν στενή εννοία αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1, εδ. 4 Σ.).

Στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που κυρώθηκε με το Ν.Δ. 53/1974 και διαθέτει σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπερνομοθετική ισχύ, προβλέπεται ότι : *«Παν φυσικό ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημόσιας ωφέλειας και υπό τους προβλεπόμενους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους»*.

Η προστασία του παραπάνω δικαιώματος, όπως αυτό έχει ερμηνευτεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αναγνωρίζεται και από τα Ελληνικά Δικαστήρια. Έτσι γίνεται δεκτό ότι στην έννοια της περιουσίας περιλαμβάνονται όχι μόνον τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα δικαιώματα «περιουσιακής φύσεως», καθώς και τα κεκτημένα «οικονομικά συμφέροντα» (αποφάσεις ΕΔΔΑ Pressos Compania Naviera SA κατά Βελγίου της 20.11.1995, Pine Valley Development κατά της Ιρλανδίας της 2.11.1991, Γεωργιάδης κατά Ελλάδος της 28.3.2000, ΣτΕ 3739/1999, ΑΠ Ολομ. 9/2008). Καλύπτονται, ως εκ τούτου, τα ενοχικά περιουσιακά δικαιώματα και, ειδικότερα, και απαιτήσεις γεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία ότι μπορούν να ικανοποιηθούν δικαστικά. Στην έννοια του προστατευόμενου περιουσιακού δικαιώματος υπάγονται οι αμοιβές, οι συντάξεις και οι κοινωνικοασφαλιστικές παροχές.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται και οι απαιτήσεις από τακτικές αποδοχές (μισθούς κ.λπ.), οι οποίες καταβάλλονται σε εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα και οι οποίες δεν μπορούν να μειωθούν παρά μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας (ΑΠ Ολομ. 3/1998). Εντούτοις, η έννοια του δημοσίου συμφέροντος, όπως γίνεται δεκτό από την νομολογία, δεν μπορεί να είναι απλά η έννοια του συμφέροντος του Δημοσίου, δεδομένου ότι από κάθε περικοπή ή περιστολή δαπανών γεννάται όφελος για το Δημόσιο (Χρυσόγονου Κ, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, Νομική Βιβλιοθήκη, γ'εκδ., 2006, σελ 373).

Σημειωτέον ότι, μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας την 1-12-2009, κάθε παραβίαση της ΕΣΔΑ αποτελεί ευθεία παραβίαση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως η προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως εν προκειμένω της περιουσίας, είναι επιταγή και του ενωσιακού δικαίου.

Επιπροσθέτως, με την διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η αρχή της αξιοπρέπειας, η οποία διατρέχει όλη την έννομη τάξη, καθορίζοντας το πλαίσιο εντός του οποίου μπορεί και πρέπει να κινείται η νομοθετική πρακτική. Επίσης, **το άρθρο 5 του Συντάγματος** κατοχυρώνει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, που, πρακτικά σημαίνει την αποχή του κράτους από πράξεις, που μπορούν να εμποδίσουν το άτομο να πραγματοποιήσει τις επιλογές του, σύμφωνα με το **άρθρο 22 παρ. 1 του Συντάγματος** « Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το κράτος που μεριμνά για την δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού» Η διάταξη αυτή επιτάσσει την προστασία της εργασίας και περιορίζει τον νομοθέτη ως προς την δράση του σχετικά με αυτό το ζήτημα.

Περαιτέρω, από την αρχή της αξίας του ανθρώπου σε συνδυασμό και με την αρχή της **προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης** προς το κράτος, συνάγεται ότι δεν είναι επιτρεπτή η μείωση των αποδοχών η οποία καταλήγει σε υπέρμετρη απώλεια του προηγούμενως διαθεσίμου εισοδήματος, ιδίως όταν αυτή επέρχεται αιφνιδιαστικά και κλονίζει ριζικά την οικονομική κατάσταση των ατόμων ή ανατρέπει

καταστάσεις στις οποίες αυτά είχαν καλόπιστα αποβλέψει. Η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η οποία εντάσσεται στις θεμελιώδεις αρχές του ευρωπαϊκού δικαίου, αποβλέπει να διασφαλίσει τον πολίτη από την απρόβλεπτη μεταβολή καταστάσεων και έννομων σχέσεων. Η αρχή αυτή, άλλωστε πρέπει να εφαρμόζεται και στο εσωτερικό δίκαιο, καθόσον αφορά το ύψος των αποδοχών των εργαζομένων, οι οποίοι δικαιολογούνται να τρέφουν προσδοκίες ότι αυτές δε θα μειωθούν αδικαιολόγητα στο μέλλον (ΑΠ 9/2008).

Β. Παραβίαση του άρθρου 2 παρ. 1 Συντ.

Το άρθρο 2 παρ. 1 Συντ. καθιερώνει ως «πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας» την προστασία και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου. Τόσο από την θέση την οποία κατέχει συστηματικά στο Σύνταγμα το ανωτέρω άρθρο, όσο και από το περιεχόμενό του, προκύπτει ότι ο συντακτικός νομοθέτης αντιλαμβάνεται την αξία του ανθρώπου ως μια θεμελιώδη αρχή, η εφαρμογή της οποίας δεν περιορίζεται στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Η συγκεκριμένη αρχή χρησιμοποιείται και έχει σημασία για την ερμηνεία οποιασδήποτε άλλης συνταγματικής διάταξης, αλλά και διατάξεων φυσικά της κοινής νομοθεσίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, η αρχή της αξίας του ανθρώπου μπορεί να αποτελέσει απευθείας το κριτήριο προκειμένου να αξιολογηθεί η συνταγματικότητα μιας διάταξης νόμου. Η συγκεκριμένη αρχή άλλωστε επιβεβαιώνει ότι τα συνταγματικώς προβλεπόμενα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα δεν αποτελούν μέσα για την επίτευξη των σκοπών του κράτους, αλλά αντιθέτως αυτοσκοπούς.

Το περιεχόμενο της αρχής της αξίας του ανθρώπου αναφέρεται στην απαίτηση να μην υποβιβάζεται ο άνθρωπος, κάθε συγκεκριμένος άνθρωπος, σε αντικείμενο, να μην αντιμετωπίζεται ως αντικείμενο, ως απλό μέσο για την εξυπηρέτηση οποιωνδήποτε σκοπών. Μάλιστα, το άρθρο 2 παρ. 1 Συντ. θεμελιώνει με τρόπο ευρύ την υποχρέωση σεβασμού και προστασίας της ανθρώπινης αξίας, ακόμη και όταν αυτή δεν αντιστοιχεί ή δεν αντιστοιχεί πια, σε συγκεκριμένο πρόσωπο (περιπτώσεις του κυοφορούμενου αφενός και του νεκρού αφετέρου).

Η ίδια επιταγή που απορρέει από το άρθρο 2 παρ. 1 Συντ. θέτει οπωσδήποτε όρια και περιορισμούς στον τομέα της γενετικής τεχνολογίας και της βιοϊατρικής. Οι βιοϊατρικές επεμβάσεις είναι δυνατό να αποτελέσουν χαρακτηριστική περίπτωση προσβολής της αξίας του ανθρώπου, όταν πραγματοποιούνται, χωρίς την ελεύθερη συναίνεση του ανθρώπου, με φυσικό (άσκηση σωματικής βίας) ή έμμεσο εξαναγκασμό (διατύπωση απειλών). Η νομοθετική πρόβλεψη περί διενέργειας υποχρεωτικού εμβολιασμού αποτελεί περίπτωση προσβολής και παραβίασης του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος, από το οποίο απορρέει η θεμελιώδης αρχή της αξίας του ανθρώπου.

ΕΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΩ,

Η προσβαλλόμενη ΚΥΑ και η προσβαλλόμενη πράξη του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας, οι οποίες ερεϊδονται στις διατάξεις του άρθρου 206 του ν. 4820/2021, που προβλέπει για όλο το προσωπικό (ιατρικό, παραϊατρικό, νοσηλευτικό, διοικητικό και υποστηρικτικό) σε ιδιωτικές, δημόσιες και δημοτικές δομές υγείας (διαγνωστικά κέντρα, κέντρα αποκατάστασης, κλινικές, νοσοκομεία, δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, μονάδες νοσηλείας, Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας και Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας) τη διενέργεια υποχρεωτικού εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού Covid-19 και τη συνέπεια της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, έρχονται σε ευθεία αντίθεση με το άρθρο 2 παρ. 1 Συντ. προσβάλλοντας την θεμελιώδη αρχή της αξίας του ανθρώπου. Η διενέργεια εμβολιασμού, καθότι είναι πράξη επέμβασης στην υγεία του ανθρώπου, πρέπει να αποτελεί προϊόν ελεύθερης συναίνεσης, αφού μάλιστα προηγηθεί πλήρους και εμπειριστατωμένη ενημέρωση σχετικά με την ασφάλεια και αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου εμβολίου και αφού ληφθεί υπόψη το ιατρικό ιστορικό του εκάστοτε ασθενούς.

Η πρόβλεψη υποχρεωτικότητας, ακόμη και με έμμεσο τρόπο όπως στην συγκεκριμένη περίπτωση (σε περίπτωση μη συμμόρφωσης λαμβάνεται το μέτρο της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών) καθιστά εμφανή τον κίνδυνο υποβίβασης του ανθρώπου σε αντικείμενο, σε μέσο για εξυπηρέτηση οποιωνδήποτε σκοπών (βλ. επίσης ψήφισμα 2361 (2020) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης με θέμα «Εμβόλια Covid-19: ηθικά, νομικά και πρακτικά ζητήματα», σύμφωνα με το οποίο τα κράτη-μέλη καλούνται να «διασφαλίσουν ότι οι πολίτες ενημερώνονται ότι ο εμβολιασμός δεν είναι υποχρεωτικός και ότι κανείς δεν υπόκειται σε πολιτική, κοινωνική ή άλλη πίεση για εμβολιασμό αν δεν το επιθυμούν» και «διασφαλίζουν ότι κανείς δεν υφίσταται διακρίσεις για το ότι δεν έχει εμβολιαστεί, λόγω πιθανών κινδύνων για την υγεία ή επειδή δεν θέλει να εμβολιαστεί.», βλ. το από 22.6.2021 ψήφισμα της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης το οποίο διασαφηνίζει ακόμη μια φορά ότι ο υποχρεωτικός εμβολιασμός για τον συγκεκριμένο ιό παραβιάζει μια σειρά από θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, Βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2021/953)

Γ. Παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 1 και 5 Συντ.

Η διάταξη του **άρθρου 5 παρ. 1 Συντ.** κατοχυρώνει την προσωπική ελευθερία με την ευρεία έννοια (άρθρα 5, 6, 7, 9 και 19 Συντ.). Πρόκειται για ένα γνήσιο δικαίωμα, για ένα γενικό δικαίωμα ελευθερίας, το οποίο αποτελεί συμπλήρωμα στην παρεχόμενη από τα άλλα δικαιώματα προστασία της προσωπικότητας. Ως προστατευόμενες επιμέρους εκδηλώσεις της προσωπικότητας νοούνται η επαγγελματική και οικονομική ελευθερία, η οποία και αναλύεται περαιτέρω σε ελευθερία των συμβάσεων, ελευθερία της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ελευθερία της εργασίας και του επαγγέλματος. Ειδικότερα η ελευθερία της εργασίας και του επαγγέλματος σημαίνει ότι ο καθένας μπορεί να επιλέγει ή να αλλάζει το είδος, τον τόπο και τον χρόνο της εργασιακής απασχόλησής του, καθώς και τον τρόπο άσκησής της. Ως εργασία (εξαρτημένη ή ελεύθερο επάγγελμα) νοείται κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει εμπορευματική αξία, δηλαδή αμοιβή ή δυνατότητα αμοιβής. Επομένως, συστατικό στοιχείο της ελευθερίας της εργασίας και του επαγγέλματος είναι και η ελευθερία να απολαμβάνει κανείς την αμοιβή της εργασίας ή του επαγγέλματός του.

Περαιτέρω, το **άρθρο 5 Συντ. στην παράγραφο 5** ορίζει: «*Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων.*». Συμπλήρωμα ή συνέχεια της προστασίας της προσωπικής ελευθερίας *stricto sensu*, δηλαδή της φυσικής, σωματικής ελευθερίας του ατόμου, αποτελεί το δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής ταυτότητας, το οποίο προβλέπεται στο εδάφιο α' της παρ. 5 του άρθρου 5 Συντ. Ως υγεία μπορεί να νοηθεί η φυσική κατάσταση του ατόμου, στην οποία δεν συντρέχει κάποια περίπτωση, η οποία από την επιστήμη χαρακτηρίζεται ως ασθένεια. Αντικείμενο του άρθρου 5 παρ. 5 Συντ. δεν είναι το κοινωνικό, αλλά το *ατομικό δικαίωμα στην υγεία*. Η συγκεκριμένη διάταξη απαγορεύει, επομένως, **τόσο τις ενέργειες τρίτων, οι οποίες σκοπίμα βλάπτουν την υγεία του ατόμου, όσο και την ιατρική επέμβαση ή περιθαλψη χωρίς την συναίνεση του ατόμου.**

ΕΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΩ

Σύμφωνα με τις ανωτέρω εκτεθείσες συνταγματικές διατάξεις, α) η προσβαλλόμενη ΚΥΑ και β) η ήδη προσβαλλόμενη πράξη του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας, οι οποίες έχουν ως έρεισμα το άρθρο 206 του ν. 4820/2021, που προβλέπει για όλο το προσωπικό σε ιδιωτικές, δημόσιες και δημοτικές δομές υγείας τη διενέργεια υποχρεωτικού εμβολιασμού και το διοικητικό μέτρο της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης και γ) ΤΟ ΙΔΙΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 206 ΤΟΥ Ν. 4820/2021 έρχονται σε ευθεία σύγκρουση και αντίθεση με το άρθρο 5 παρ. 1 και 5 Συντ και επομένως οι πράξεις της διοίκησης τυγχάνουν αντισυνταγματικές και ακυρωτέες. Το μέτρο του υποχρεωτικού επί ποινή αναστολής της εργασιακής σχέσεως εμβολιασμού παραβιάζει το απορρέον από το άρθρο 5 παρ. 1 Συντ. δικαίωμα στην ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας και συμμετοχής στη ζωή της χώρας, καθώς και το απορρέον από το άρθρο 5 παρ. 5 ατομικό δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής ταυτότητας. Τόσο η Πολιτεία όσο και ο νομοθέτης οφείλουν να σέβονται την διαφορετικότητα της άποψης ή τους φόβους που εκφράζονται από άτομα που αρνούνται τον εμβολιασμό, ως έκφραση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος της ελευθερίας ανάπτυξης της προσωπικότητας και της προστασίας της υγείας κάθε πολίτη. Σε μια ευνομούμενη πολιτεία κανένας πολίτης δεν μπορεί να βρίσκεται ενώπιον του διλήμματος, είτε να υποστεί αναγκαστικά με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, όπως εν προκειμένω, μια ιατρική πράξη είτε να χάσει κάθε πηγή εισοδήματος για την οικογένειά του.

Δ. Παραβίαση του άρθρου 25 παρ. 1 Συντ. (αρχή της αναλογικότητας)

Το άρθρο 25 παρ. 1 Συντ. ορίζει: «*Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.*». Στο εδάφιο δ' της παραγράφου 1 του ανωτέρω άρθρου κατοχυρώνεται ρητά η αρχή της αναλογικότητας, η οποία είχε αναγνωριστεί ρητά από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας το 1984, με την διατύπωση ότι «οι εκ μέρους του νομοθέτου και της διοικήσεως επιβαλλόμενοι περιορισμοί εις την άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να είναι μόνον οι αναγκαίοι και να συνάπτονται προς τον υπό του νόμου επιδιωκόμενον σκοπόν.» (βλ. ΣτΕ 2112/1984).

Πέρα όμως από τα ανωτέρω δύο στοιχεία η αρχή της αναλογικότητας έχει προσλάβει και μια τρίτη διάσταση. Πρόκειται για τη *stricto sensu* αναλογικότητα ή τη στάθμιση κόστους – οφέλους. Συγκεκριμένα, η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει ότι μεταξύ του συγκεκριμένου μέτρου (που περιορίζει ατομικό δικαίωμα) και του επιδιωκόμενου νόμιμου σκοπού πρέπει να υπάρχει *εύλογη σχέση*. Η σχέση αυτή υπάρχει

μόνο όταν το λαμβανόμενο μέτρο είναι **κατάλληλο** για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού (καταλληλότητα), συνεπάγεται κατ' ένταση και διάρκεια τα **λιγότερα δυνατά μειονεκτήματα για το άτομο** και το κοινό (**αναγκαιότητα**) και, τέλος τα συνεπαγόμενα **μειονεκτήματα δεν υπερσκελίζουν τα πλεονεκτήματα (αναλογικότητα)**.

Η αρχή της αναλογικότητας εφαρμόζεται τόσο κατά τον έλεγχο της ασκήσεως της διακριτικής ευχέρειας της διοικήσεως όσο και κατά τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, δηλαδή **δεσμεύει όχι μόνο την διοίκηση αλλά και τον ίδιο τον νομοθέτη**. Στην τελευταία περίπτωση πρόκειται για απευθείας εφαρμογή ρητής συνταγματικής επιταγής μετά την ρητή αναγνώριση της αρχής της αναλογικότητας ως **όριο περιορισμού των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων** από το άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος (μετά την αναθεώρηση του 2001). Από τα ανωτέρω τρία στοιχεία – διαστάσεις της αρχής της αναλογικότητας **προηγείται λογικά ο έλεγχος της καταλληλότητας ή προσφορότητας** των μέσων για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Αν δηλαδή επιβάλλεται νομοθετικά ένας περιορισμός συγκεκριμένου δικαιώματος για ορισμένο σκοπό, π.χ. για την προστασία άλλου δικαιώματος, αλλά ο περιορισμός αυτός αποδεικνύεται άσχετος με τον υποτιθέμενο σκοπό του και άρα ακατάλληλος για την επίτευξή του, τότε η συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση κρίνεται αντισυνταγματική.

Η επίμαχος διάταξη του άρ. 206 του ν.4820/2021 παρίσταται αντισυνταγματική, αφού ουδόλως προκύπτουν από επιστημονικά, επιδημιολογικά και ιατρικά πορίσματα, οι λόγοι, που οδήγησαν τον νομοθέτη στην θέσπιση ειδικά της υποχρεωτικότητας του εμβολιασμού του συνόλου των υγειονομικών και λοιπών υπαλλήλων, που υπηρετούν σε φορείς υγείας και περαιτέρω στην θέσπιση της κυρωτικής ρυθμίσεως της υποχρεωτικής άνευ αποδοχών αδείας, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Αντιθέτως, από την αιτιολογική έκθεση, που συνοδεύει την τροπολογία δια της οποίας εισήχθη στην Βουλή η ρύθμιση, προκύπτει, ότι ο νομοθέτης ουδόλως επικαλέστηκε ή φαίνεται να έλαβε υπόψη στοιχεία ιατρικά και επιστημονικά, από τα οποία να τεκμηριώνεται το γεγονός, ότι ο καθολικός εμβολιασμός των απασχολούμενων σε δημόσιες δομές υγείας, αποτελεί επαρκές, πρόσφορο και ικανό μέτρο για την ανάσχεση της πορείας της πανδημίας εν γένει. Αντιθέτως, η εν λόγω αιτιολογική έκθεση αρκείται σε γενικόλογη αναφορά στην ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας, χωρίς ωστόσο, να δικαιολογεί κατ' ελάχιστον και μάλιστα με επιστημονικά δεδομένα, την αναγκαιότητα της λήψης ενός τέτοιου μέτρου, στον κρίσιμο χρόνο. Αντιθέτως, από την αιτιολογική έκθεση, που συνοδεύει την τροπολογία δια της οποίας εισήχθη στην Βουλή η ρύθμιση, προκύπτει, ότι ο νομοθέτης ουδόλως επικαλέστηκε ή φαίνεται να έλαβε υπόψη στοιχεία ιατρικά και επιστημονικά, από τα οποία να τεκμηριώνεται το γεγονός, ότι ο καθολικός εμβολιασμός των απασχολούμενων σε δημόσιες δομές υγείας, αποτελεί επαρκές, πρόσφορο και ικανό μέτρο για την ανάσχεση της πορείας της πανδημίας εν γένει. Αντιθέτως, η εν λόγω αιτιολογική έκθεση αρκείται σε γενικόλογη αναφορά στην ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας, χωρίς ωστόσο, να δικαιολογεί κατ' ελάχιστον και μάλιστα με επιστημονικά δεδομένα, την αναγκαιότητα της λήψης ενός τέτοιου μέτρου, στον κρίσιμο χρόνο.

Εξάλλου, όπως καταγράφεται και στην από 14-6-2021 σύσταση της Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής, σύμφωνα με στοιχεία από την Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του Υπουργείου Υγείας και την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης 17-5-2021) το ποσοστό εμβολιασμού του υγειονομικού προσωπικού (ιατρικό, νοσηλευτικό, εργαστηριακό) στις δομές υγείας του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα είναι ιδιαίτερα υψηλό σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό, ανερχόμενο σε 70% ενώ το ποσοστό εμβολιασμού του διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού σε 54%. Το εν λόγω ποσοστό αυξάνεται σημαντικά, εάν ληφθεί υπόψη, ότι σημαντικός αριθμός των εργαζομένων αυτών έχουν αποκτήσει φυσική ανοσία, λόγω νοσήσεως.

Σημειώνεται δε ότι σύμφωνα με νεότερα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα ο Γενικός Γραμματέας Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, το ποσοστό εμβολιασμού του γενικού πληθυσμού έχει αυξηθεί σημαντικά, καθώς πλέον έχει εμβολιαστεί με τουλάχιστον μια δόση ποσοστό 55,6% του γενικού πληθυσμού και 65% επί του ενήλικου πληθυσμού. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, το ποσοστό των πολιτών οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει τον εμβολιασμό τους ανέρχεται σε 52,5% στον γενικό πληθυσμό και σε 61,6% επί του ενήλικου πληθυσμού, ενώ στους ηλικιωμένους οι οποίοι αποτελούν την πιο ευάλωτη πληθυσμιακή ομάδα το ποσοστό του εμβολιασμού υπερβαίνει το 70%. Εάν ληφθεί υπόψη δε και το ποσοστό εμβολιασμού του προσωπικού στους φορείς δημόσιας υγείας και πρόνοιας, το συνολικό ποσοστό των προστατευμένων πλέον μέσω του εμβολιασμού ανέρχεται κατά προσέγγιση στο 90%, ποσοστό που σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογεί την δεδομένη χρονική στιγμή τον εξαναγκασμό του προσωπικού που δεν έχει εμβολιασθεί σε υποχρεωτικό εμβολιασμό.

Περαιτέρω, όπως επισημαίνεται από την Επιτροπή Βιοηθικής στην από 14-6-2021 σύσταση της «*Η επιβολή του μέτρου του εμβολιασμού ως αναγκαίου όρου εργασίας υπόκειται σε κάθε περίπτωση στην αρχή*

της αναλογικότητας, με βάση την ηθική σημασία της προστασίας της δημόσιας υγείας. Η εφαρμογή της αρχής, εν προκειμένω, σημαίνει την αξιολόγηση της αναγκαιότητας του μέτρου, κατ' αρχάς σε σχέση με το ποσοστό εμβολιαστικής κάλυψης του γενικού πληθυσμού σε τοπικό επίπεδο (και την επίτευξη ανοσίας στο επίπεδο αυτό) και κατόπιν σε σχέση με το ποσοστό κάλυψης του ειδικού πληθυσμού στον οποίον στοχεύει το μέτρο. Έτσι, όταν το πρώτο ποσοστό βρίσκεται κοντά στο κατώφλι του «τείχους ανοσίας» ήδη με την πρακτική του εκούσιου εμβολιασμού, δεν υπάρχει αναγκαιότητα για πρόβλεψη υποχρεωτικότητας, ίσως μάλιστα ούτε καν για πρόβλεψη μέτρων ενθάρρυνσης του εμβολιασμού ή αποθάρρυνσης της αποφυγής του με σκοπό την παρότρυνση των πολιτών να εμβολιαστούν. Αν πάλι αυτό δεν έχει επιτευχθεί, τότε ανάλογα με τα πραγματικά δεδομένα πρέπει να εξετάζεται κατά προτεραιότητα η πρόβλεψη μέτρων ενθάρρυνσης ή αποθάρρυνσης και -εφ' όσον αυτή δεν αποδώσει-, η στοχευμένη πρόβλεψη του εμβολιασμού ως όρου εργασίας στον συγκεκριμένο πληθυσμό επαγγελματιών. Τα αριθμητικά μεγέθη α) για το κατώφλι του «τείχους ανοσίας», β) για τον επιθυμητό ρυθμό της εμβολιαστικής κάλυψης σε σχέση με τα επιδημιολογικά δεδομένα στο επίπεδο του γενικού πληθυσμού και γ) για την επιρροή του ειδικού πληθυσμού στον οποίον στοχεύουν τα μέτρα στην επίτευξη του εμβολιαστικού στόχου, πρέπει να καθορίζονται με αμιγώς επιδημιολογικά κριτήρια. Ο έλεγχος αυτών των κριτηρίων πρέπει να είναι διαφανής και προσιτός σε οποιονδήποτε».

Περαιτέρω, ουδόλως έχει καταγραφεί ή τεκμηριωθεί συστηματικά, με βάση επιδημιολογικά δεδομένα, ότι οι δομές υγείας αποτελούν χώρο μετάδοσης κορωνοϊού, στοιχείο, το οποίο θα δικαιολογούσε την λήψη του εν λόγω μέτρου, την ίδια στιγμή, μάλιστα, που εργαζόμενοι σε χώρους, που κατά κοινή ομολογία αποτελούν σημεία υπερμετάδοσης της νόσου, όπως η εστίαση, η διασκέδαση και ο τουρισμός δεν έχουν υπαχθεί σε μία τέτοιου είδους υποχρεωτική διαδικασία. Εξάλλου, ουδόλως προκύπτει από οποιοδήποτε στοιχείο, ότι τα μέχρι σήμερα τηρούμενα εκ μέρους του εν λόγω προσωπικού μέτρα, όπως η χρήση μάσκας ή ατομικών προστατευτικών μέσων, δεν είναι επαρκή δια την διασφάλιση της μη μετάδοσης της νόσου, όταν αυτά χρησιμοποιήθηκαν επιτυχώς από το εν λόγω προσωπικό, κατά την πρώτη εμφάνιση της νόσου, σε χρόνο κατά τον οποίο δεν ήταν διαθέσιμα εμβόλια. Ούτε άλλωστε προκύπτει, ότι ο νομοθέτης εξέτασε ή έλαβε υπόψη του άλλα πρόσφορα μέσα για την επίτευξη του σκοπού της προστασίας της δημόσιας υγείας, τον οποίο επικαλείται, ότι εξυπηρετεί η διάταξη του άρ. 206 του ν. 4820/2021.

Ακόμα δε και εάν ο νομοθέτης επέλεξε το εν λόγω μέτρο, ως μέσο για την προτροπή του γενικού πληθυσμού σε εμβολιασμό, στόχος μη θεμιτός σε κάθε περίπτωση, ο χρόνος, κατά τον οποίο αυτό επιβλήθηκε παρίσταται απολύτως αδικαιολόγητος, αφού στην ίδια ως άνω Σύσταση της Επιτροπής Βιοηθικής καταγράφεται, ότι κατά τον Ιούνιο 2021 παρατηρείται αύξηση της διάθεσης εμβολίων¹, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία που εκτέθηκαν ανωτέρω το ποσοστό εμβολιασμού στον γενικό πληθυσμό έχει αυξηθεί πλέον σημαντικά.

Επιπροσθέτως, η θέσπιση του μέτρου του υποχρεωτικού εμβολιασμού αμφισβητείται και για την αποτελεσματικότητά του, τόσο όσον αφορά στην επιτάχυνση του εμβολιαστικού ρυθμού όσο και όσον αφορά στο εύρος της εμβολιαστικής κάλυψης του πληθυσμού. Μελέτη, που έλαβε χώρα στην Αγγλία με δείγμα 2000 υγειονομικούς έδειξε, ότι για κάθε αύξηση κατά μία μονάδα (σε 4βαθμη κλίμακα) της πίεσης που δέχονται οι εργαζόμενοι στο σύστημα υγείας από τους εργοδότες τους, αυξάνει κατά 75% η διστακτικότητά τους να εμβολιαστούν κατά του Covid-19.

ΕΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΩ

Η διάταξη του άρθρου 206 του ν. 4820/2021, που προβλέπει τη διενέργεια υποχρεωτικού εμβολιασμού και το διοικητικό μέτρο της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης έρχεται σε ευθεία σύγκρουση με την συνταγματικά προβλεπόμενη στο εδ' δ της παρ. 1 του άρθρου 25 Συντ. αρχή της αναλογικότητας υπό την πρώτη της μορφή (καταλληλότητα – προσφορότητα του μέτρου). Το νομοθετικό μέτρο του υποχρεωτικού εμβολιασμού, το οποίο περιορίζει, όπως προαναφέρθηκε, συνταγματικά προβλεπόμενα ατομικά δικαιώματα (άρθρο 5 παρ. 1 και 5 Συντ.) αποσκοπεί στην προστασία της δημόσιας υγείας (άρθρο 21 παρ. 3). Ωστόσο, το συγκεκριμένο, περιοριστικό θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων, μέτρο **δεν κρίνεται κατάλληλο για την επίτευξη του σκοπού της προστασίας της δημόσιας υγείας** για τους εξής λόγους:

α) Τα εμβόλια κατά του Covid-19 έχουν παρασκευασθεί σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα, χωρίς να έχουν περάσει μέσα από τις απαιτούμενες διαδικασίες ελέγχου και κλινικής δοκιμασίας και χωρίς μάλιστα να έχουν οριστική άδεια χρήσης παρά μόνο άδεια έκτακτης – επείγουσας ανάγκης,

β) Οι παρενέργειες συνδέονται με σοβαρά και επικίνδυνα για την υγεία περιστατικά αλλεργιών, θρομβώσεων, περικαρδίτιδας και μυοκαρδίτιδας, ΟΠΩΣ ΑΥΤΟ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΤΗΣ ΗΔΗ ΠΡΟΣΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΚΥΑ

γ) Ήδη υπάρχουν καταγεγραμμένα περιστατικά παρενεργειών όπως θρομβώσεων αλλά και θανάτων από την χορήγησή τους.

δ) Σύμφωνα με τις οδηγίες των ειδικών αλλά και από πραγματικά περιστατικά, οι πλήρως εμβολιασμένοι δεν ανοσοούν και κινδυνεύουν να προσβληθούν, αλλά και να μεταδώσουν την μετάλλαξη του ιού. Επομένως η υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού, δεν αποτελεί πλήρη ασπίδα προστασίας ούτε προς τους ίδιους, ούτε και προς τους λοιπούς και συγκεκριμένα τους ασθενείς τους. Παράδειγμα το οποίο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο θάνατος του οδοντιάτρου στο Γ.Ν.Θ. <<ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ>>, ο οποίος ενώ ήταν πλήρως εμβολιασμένος, προσεβλήθη από τον ιό, νόσησε, πιθανότατα τον μετέδωσε σε τρίτους, υπέστη επιπλοκή και εν τέλει απεβίωσε. Και ουδείς δύναται να βεβαιώσει ότι είναι εξαίρεση του κανόνα. Είναι υπαρκτός ο κίνδυνος, κάθε εμβολιασμένος να νοσήσει αλλά και να μεταδώσει τον ιό στην νέα του μετάλλαξη ή σε όποια άλλη εμφανισθεί και ο εξαναγκασμός του σε εμβολιασμό δεν του παρέχει ουσιαστική προστασία.

Εν όψει των ανωτέρω προκύπτει το συμπέρασμα ότι **το μέτρο του υποχρεωτικού εμβολιασμού με τα εμβόλια κατά του Covid-19 δεν αποτελεί μέτρο κατάλληλο και πρόσφορο για τον επιδιωκόμενο σκοπό της προστασίας της δημόσιας υγείας** και επομένως η προσβαλλόμενη πράξη θα πρέπει να ακυρωθεί για το λόγο ότι παραβιάζει την συνταγματικά προβλεπόμενη στο άρθρο 25 παρ. 1 Συντ. αρχή της αναλογικότητας (υπό την πρώτη της διάσταση – καταλληλότητα του λαμβανόμενου μέτρου).

Περαιτέρω, όσον αφορά στο δεύτερο στοιχείο της αρχής της αναλογικότητας, δηλαδή της **αναγκαιότητας του περιορισμού**, ο τελευταίος είναι αναγκαίος, όταν δεν υπάρχει άλλο εξίσου αποτελεσματικό μέσο, **το οποίο δεν θα περιόριζε ή θα περιόριζε λιγότερο αισθητά το σχετικό συνταγματικό δικαίωμα. Ο περιορισμός ενός ατομικού δικαιώματος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο, ενώ μεταξύ διαφορετικών περιορισμών θα πρέπει να προκρίνεται ο κατ' αρχήν ηπιότερος** (ΣΤΕ 1158/1988, 3839/2001, 534/2002, 2877/2003). Οι κάθε είδους κρατικές παρεμβάσεις δικαιολογούνται να περιορίσουν την ελευθερία του ατόμου, μόνο όταν η συντρέχουσα ανάγκη θεραπείας, διατήρησης ή διαφύλαξης της δημόσιας τάξης τις καθιστά αναγκαίες (ΣΤΕ 1158/1988). Συνεπώς αναγκαίο είναι ένα μέτρο, όταν η Διοίκηση δεν θα μπορούσε να επιλέξει ένα άλλο, εξίσου αποτελεσματικό, το οποίο δεν θα περιόριζε ή θα περιόριζε λιγότερο αισθητά τα θεμελιώδη δικαιώματα του ατόμου. Δύο εξίσου κατάλληλες επεμβάσεις στο χώρο των ατομικών ελευθεριών, που επιφέρουν την ίδια επιτυχία, μπορεί να έχουν επιβλαβείς επιδράσεις σε διαφορετικούς τομείς. Μόνο όταν προκύπτει, ότι τα μειονεκτήματα του εφαρμοζόμενου μέτρου υπερισχύουν εκείνων, που επιφέρει ένα άλλο μέτρο, πρέπει η εκλεγμένη ρύθμιση να θεωρηθεί ως μη αναγκαία. **Υπό το πρίσμα αυτό, η κρίση του Δικαστηρίου Σας στην υπ' αρ. 133/2021 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών ότι δεν δύναται να χορηγηθεί αναστολή της προσβληθείσας απόφασης του Αρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος μεταξύ άλλων καθώς ο ισχυρισμός των αιτούντων περί παραβίασης συνταγματικών διατάξεων και της Σύμβασης του Οβιέδο δεν είναι προδήλως βάσιμος, αφού στηρίζονται «σε πραγματική προϋπόθεση (εξαναγκασμός εμβολιασμού) η συνδρομή της οποίας δεν προκύπτει από την προσβαλλόμενη πράξη, αφού οι αιτούντες διατηρούν την επιλογή να μην εμβολιαστούν», δεν δύναται προφανώς να ερμηνευτεί, ότι το Δικαστήριο Σας ήχθη στο συμπέρασμα, ότι η αποστέρηση θεμελιωδών δικαιωμάτων ως μέσο επιβολής του εμβολιασμού αίρει την υποχρεωτικότητα αυτού. Και τούτο διότι πρωτίστως, το νομικό έρεισμα της προσβληθείσας στην εν λόγω απόφαση πράξεως, ουσιαστικώς διέφερε από το περιεχόμενο της ελεγχόμενης δια της παρούσας ρυθμίσεως, αφού στην μεν κριθείσα περίπτωση, ουδόλως ετίθετο ζήτημα υποχρεωτικής άνευ αποδοχών αδείας σε περίπτωση μη συμμορφώσεως, αλλά απομάκρυνσης από την ΕΜΑΚ και τοποθέτησης σε άλλη υπηρεσία. Επισημαίνεται, ότι στην περίπτωση την οποία κλήθηκε να κρίνει η υπ' αρ. 133/2021 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του Δικαστηρίου Σας, η κύρωση που επιβάλλονταν στους αρνούμενους να συμμορφωθούν προς την διαταγή του αρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος συνίστατο στην απομάκρυνση τους από την ΕΜΑΚ και την τοποθέτηση τους σε άλλη θέση εργασίας. Ομοίως, στην περίπτωση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δια πρόσφατης ρυθμίσεως, ο νομοθέτης αναγνώρισε την δυνατότητα παροχής της εργασίας τους, όχι μόνο κατόπιν εμβολιασμού ή νόσησης αλλά και κατόπιν προσκόμισης διαγνωστικών εξετάσεων, που λαμβάνουν χώρα δύο φορές την εβδομάδα, εισάγοντας με τον τρόπο αυτό ένα ηπιότερο μέτρο, που δεν θίγει τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα αυτών. Το εισαγόμενο, συνεπώς, μέτρο της υποχρεωτικής αδείας άνευ αποδοχών, ως μέσο επιβολής της υποχρέωσης εμβολιασμού ειδικά στην περίπτωση των απασχολούμενων σε δημόσιες δομές υγείας, υπερβαίνει τα όρια της αρχής της αναλογικότητας, είναι**

προφανώς δυσανάλογο και σε καμία περίπτωση δεν παρίσταται δικαιολογημένο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου (αν και μη τεκμηριωμένου δια της επίδικου ρυθμίσεως) σκοπού του νομοθέτη. Είναι δε τέτοιος ο βαθμός προσβολής της αξίας του ανθρώπου αλλά και του δικαιώματος της εργασίας, που θίγει τον ίδιο τον πυρήνα των δικαιωμάτων αυτών, καθώς ουδεμία καταλείπεται επιλογή στους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι καλούνται είτε να εμβολιαστούν, χωρίς την ελεύθερη βούληση τους είτε να αποστερηθούν από τους ίδιους και τις οικογένειες τους κάθε μέσο βιοπορισμού.

Τέλος, η εισαγωγή της ως άνω ρυθμίσεως, παραβιάζει ευθέως την αρχή της αναλογικότητας, καθώς όπως τονίζεται και από την απόφαση της Επιτροπής Βιοηθικής, η επιβολή υποχρεωτικότητας πρέπει να αποτελεί το έσχατο μέτρο, όταν έχουν εξαντληθεί στο σύνολο τους οι ηπιότερες εναλλακτικές επιλογές, που μπορεί να εξυπηρετούν εξίσου τον επιδιωκόμενο σκοπό. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εισηγήθηκε μία κλιμακούμενη πρωτοβουλία, σε τρία στάδια: εκστρατεία στοχευμένης στην συγκεκριμένη κατηγορία προσωπικού ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για εκούσιο εμβολιασμό, εισαγωγή μέτρων ενθάρρυνσης/αποθάρρυνσης (στο στοιχείο αυτό εντάσσεται και η αντικατάσταση των self test με rapid test με συχνή χρήση) και τέλος η πρόβλεψη υποχρεωτικότητας. Η εν λόγω σύσταση ουδόλως αξιολογήθηκε και αξιοποιήθηκε από τον νομοθέτη, ενώ κανένα εναλλακτικό μέσο δεν χρησιμοποιήθηκε πριν την καθιέρωση υποχρεωτικού εμβολιασμού των απασχολούμενων στις δομές δημόσιας υγείας. Αντιθέτως, λίγες μόλις ημέρες μετά την έκδοση της εν λόγω συστάσεως, ο νομοθέτης προέβη στην ψήφιση της επίμαχης ρύθμισης.

Πρέπει δε να επισημανθεί, ότι στην ίδια ακριβώς κατεύθυνση κλιμακούμενων μέτρων αλλά και ενημέρωσης/ενθάρρυνσης κινείτο και η από 13-4-2021 σύσταση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, η οποία ομοίως δεν ελήφθη υπόψη από τον νομοθέτη. Στην ανωτέρω σύσταση μάλιστα ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας εξακολουθεί να προβλέπει και για τους πλήρως εμβολιασμένους τη χρήση μάσκας και την τήρηση των κανόνων ασφαλείας, όπως η κοινωνική απομόνωση, η αποφυγή του συνωστισμού και η υγιεινή των χεριών, γεγονός που ουδόλως εμφανίζεται να έχει ληφθεί υπόψη κατά την έκδοση των προσβαλλομένων. Αντίστοιχα, σε μελέτη του Κέντρου Έρευνας και Εκπαίδευσης στην Δημόσια Υγεία, την Πολιτική Υγείας και την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, με τίτλο «Υποχρεωτικότητα εμβολιασμών, ένα δυσανάλογο και αναποτελεσματικό μέτρο για την καθολική εμβολιαστική κάλυψη εναντίον της Covid 19, Policy Report, 2021.2» επισημαίνεται, ομοίως, ότι «Ο στόχος της καθολικής εμβολιαστικής κάλυψης μπορεί να επιτευχθεί μόνο δια της πειθούς και της διατήρησης του εθελοντικού χαρακτήρα του εμβολιασμού. Η εμβολιαστική διστακτικότητα μπορεί να αντιμετωπιστεί με την εμπέδωση κλίματος εμπιστοσύνης, την επένδυση στην ενημέρωση και την διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών στα εμβόλια».

ΕΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΩ

Η διάταξη του άρθρου 206 του ν. 4820/2021 προβλέπει τη διενέργεια υποχρεωτικού εμβολιασμού και το διοικητικό μέτρο της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών ως συνέπεια – κύρωση της μη συμμόρφωσης στην υποχρέωση εμβολιασμού. Οι ανωτέρω νομοθετικές ρυθμίσεις, δηλαδή η υποχρέωση εμβολιασμού και η συνέπεια της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών, προσβάλλουν την συνταγματικά προβλεπόμενη στο εδ' δ της παρ. 1 του άρθρου 25 Συντ. αρχή της αναλογικότητας (υπό την δεύτερη διάστασή της – αναγκαιότητα του μέτρου). Ακόμα και αν ήθελε κριθεί ότι η διενέργεια υποχρεωτικού εμβολιασμού, με την περαιτέρω συνέπεια της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών λόγω μη συμμόρφωσης, συνιστούν μέτρα πρόσφορα και κατάλληλα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της προστασίας της δημόσιας υγείας, **δεν συνιστούν μέτρα αναγκαία** για την επίτευξη του ανωτέρω σκοπού.

Η επίτευξη του σκοπού της προστασίας της δημόσιας υγείας είναι δυνατή με την εφαρμογή ηπιότερων – λιγότερο επαχθών μέτρων. Ως τέτοια μέτρα θα μπορούσαν να αναφερθούν: α. η αυστηρή τήρηση από το υγειονομικό προσωπικό των προβλεπόμενων υγειονομικών κανόνων και πρωτοκόλλων (χρήση μάσκας, διενέργεια συχνών απολυμάνσεων), β. η συχνή διενέργεια αυτοδιαγνωστικού τεστ (test PCR ή Rapid test), γ. η αναστολή καθηκόντων με την καταβολή του ημίσεος των αποδοχών, όπως προβλέπεται σε περίπτωση διαθεσιμότητας οποιουδήποτε δημοσίου υπαλλήλου κατά τα άρθρα 104 και 105 του Κώδικα περί Δημοσίων Υπαλλήλων.

Όσον αφορά στην προβλεπόμενη από τη νομοθετική ρύθμιση συνέπεια της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών ως συνέπεια της μη συμμόρφωσης στην υποχρέωση εμβολιασμού και **προς επίρρωση των ισχυρισμών μας περί παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας (υπό το δεύτερο στοιχείο της – αναγκαιότητα του μέτρου) παραθέτουμε τις κατωτέρω διατάξεις του νόμου 3528/2007 (κώδικας κατάστασης δημοσίων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.):**

Στο άρθρο 104 (Δυνητική θέση σε αργία – αναστολή άσκησης καθηκόντων) του Ν. 3528/2007 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4325/2015 (ΦΕΚ Α' 47/11/05/2015) στην παράγραφο 2 ορίζεται:

«Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος και πριν γνωμοδοτήσει το πειθαρχικό συμβούλιο, μπορεί να επιβληθεί στον υπάλληλο από το ανώτατο μονοπρόσωπο όργανο διοίκησης του φορέα όπου υπηρετεί το μέτρο της αναστολής άσκησης των καθηκόντων του. Μέσα σε τριάντα (30) ημέρες το πειθαρχικό συμβούλιο συνέρχεται και γνωμοδοτεί για τη θέση του υπαλλήλου σε αργία. Η αναστολή άσκησης των καθηκόντων αίρεται αυτοδικαίως, εάν το πειθαρχικό συμβούλιο δεν γνωμοδοτήσει για τη θέση σε αργία εντός της ανωτέρω προθεσμίας.»

Η παράγραφος 2 του άρθρου 105 του ν. 3528/2007, όπως αντικαταστάθηκε με το νόμο 4674/2020 (άρθρο 53 παρ. 2) ορίζει:

«Στον υπάλληλο που τελεί σε κατάσταση αργίας ή αναστολής άσκησης καθηκόντων καταβάλλεται το ήμισυ των αποδοχών του. Το υπόλοιπο ή μέρος αυτού μπορεί να αποδοθεί σε αυτόν, μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του πειθαρχικού συμβουλίου, εφόσον απαλλαγεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή τιμωρηθεί με πειθαρχική ποινή κατώτερη από την οριστική παύση. Εάν ο υπάλληλος απαλλαγεί από κάθε πειθαρχική ευθύνη ή αποδειχθεί αβίασιμη η υπόνοια για έκνομη διαχείριση, επιστρέφεται το μέρος των αποδοχών που παρακρατήθηκε κατά τη διάρκεια αυτής επιστρέφεται σε περίπτωση που ο υπάλληλος δεν τεθεί σε δυνητική αργία σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 104.»

Συνεπώς, η διάταξη του άρθρου 206 του ν. 4820/2021 που προβλέπει την διενέργεια υποχρεωτικού εμβολιασμού και το διοικητικό μέτρο της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών για την περίπτωση μη συμμόρφωσης έρχεται σε σύγκρουση με την συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας (υπό το δεύτερο στοιχείο της – αναγκαιότητα του μέτρου), καθότι, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω **τα μέτρα αυτά δεν είναι αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού προστασίας της δημόσιας υγείας.**

Επιπλέον, η πλήρης περικοπή των αποδοχών που προβλέπεται στο άρθρο 206 παρ. 6 α' του νόμου 4820/2021 έρχεται σε αντίθεση με τις ανωτέρω αναφερθείσες διατάξεις του δημοσιοϋπαλληλικού πειθαρχικού δικαίου, καθώς συνιστά επαχθέστερη ποινή για το ίδιο διοικητικό μέτρο κατ' αντίθεση της αρχής της ισότητας. Η δε διατύπωση «κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης», όπως εντάσσεται στο κείμενο, αναφέρεται στην επιβολή του ειδικού διοικητικού μέτρου της αναστολής καθηκόντων για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας και όχι στην πλήρη αποστέρηση του μισθού, για την οποία γίνεται αναφορά στο επόμενο εδάφιο της διάταξης.

Γ. Παραβίαση της αρχής της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1)

Οι προσβαλλόμενες αποφάσεις παραβιάζουν την απορρέουσα από το άρ. 4 παρ.1 του Συντάγματος αρχή της ισότητας, υπό την έννοια πρωτίστως, ότι θεσπίζεται δι' αυτών μια εξόχως βαρύνουσα προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων των μελών μας, όπως η υποχρέωση εμβολιασμού, την ίδια στιγμή, που αντίστοιχη υποχρέωση προστασίας της δημόσιας υγείας δεν θεσπίζεται για άλλες κατηγορίες εργαζομένων και μάλιστα κατηγορίες, που άμεσα συνάπτονται με χώρους υπερμετάδοσης της νόσου. Παράλληλα, αντίστοιχη υποχρέωση δεν θεσπίζεται για τους ασθενείς και τους συνοδούς αυτών, με τους οποίους ερχόμαστε σε επαφή και οι οποίοι θέτουν δια της συμπεριφοράς τους τον κίνδυνο, στον οποίο εκτιθέμεθα.

Στην υπ' αρ. 2387/2020 απόφαση του Δικαστηρίου Σας διατυπώθηκε η σκέψη, ότι *«θα αντέκειτο στην αρχή της ισότητας η αξίωση προσώπου να μην εμβολιαστεί, επικαλούμενο ότι δεν διατρέχει ατομικό κίνδυνο, εφόσον διαβιώνει σε ασφαλές περιβάλλον οφειλόμενο στο γεγονός, ότι τα άλλα πρόσωπα του περιβάλλοντος του έχουν εμβολιαστεί»* (σκ.13). Στην επίδικο περίπτωση, η ως άνω κρίση του Δικαστηρίου Σας εμφανίζεται αντεστραμμένη: οι υπηρετούντες σε δομές δημόσιας υγείας και ιδρύματα προνοίας καλούνται να εμβολιαστούν την ίδια στιγμή, που το σύνολο του πληθυσμού δεν υπέχει την εν λόγω υποχρέωση, που εργαζόμενοι κλάδων, στους οποίους υφίσταται υπερμετάδοση της νόσου, δεν υπέχουν αντίστοιχη υποχρέωση και όταν οι ασθενείς, τους οποίους καλούμαστε να νοσηλεύσουμε αλλά και οι συνοδοί αυτών, δύνανται να μην είναι εμβολιασμένοι, αποτελώντας ουσιαστικά πηγή κινδύνου, που ουδόλως αντιμετωπίζεται δια της λήψης μέτρων. Μέσω των προσβαλλόμενων αποφάσεων επιβάλλεται υποχρεωτικός εμβολιασμός για την αποτροπή της διασποράς της νόσου σε επαγγελματίες υγείας, οι οποίοι διαθέτουν εκπαίδευση και εξειδίκευση στους τρόπους προστασίας, ενώ την ίδια στιγμή, επαγγελματίες άλλων κλάδων (εστίαση, τουρισμός κλπ) αλλά και ο γενικός πληθυσμός παραμένουν χωρίς καμία υποχρεωτική εμβολιαστική κάλυψη. Ομοίως, χωρίς υποχρέωση εμβολιασμού είναι και οι συνοδοί των

ασθενών, οι οποίοι εισέρχονται στους χώρους των δημόσιων δομών υγείας, χωρίς καμία εμβολιαστική κάλυψη.

2) ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ

Α. Παραβίαση των άρθρων 3 και 8 παρ. 1 της ΕΣΔΑ

Το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ορίζει: «*Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθεί εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικές.*».

Περαιτέρω, το άρθρο 8 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ορίζει: «*Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.*».

Τέλος, στο άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται «*Οι γενικά παραδεδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Η εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμβάσεων στους αλλοδαπούς τελεί πάντοτε υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.*».

Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) αποτελεί διεθνή συνθήκη υπερνομοθετικής ισχύος, η οποία από την επικύρωσή της με νόμο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύει από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Από τα ανωτέρω επίσης εκτεθέντα άρθρα της Σύμβασης συνάγεται το συμπέρασμα ότι ο εμβολιασμός χωρίς τη συναίνεση του ατόμου, **συνιστά δίχως άλλο, προσβολή του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, που προστατεύει τον ιδιωτικό βίο και κατ' επέκταση τη σωματική και ψυχική ακεραιότητα και αυτονομία του προσώπου (βλ. ΕΔΔΑ Salvetti κατά Ιταλίας, Αρ. 42197/98, 8.7.2002, Υ.Φ. κατά Τουρκίας, Αρ. 24209/94, 22.7.2003, σκ. 33 και Χ και Υ κατά Ολλανδίας, Αρ. 8978/80, 26.3.1985, σκ. 22).** Έρχεται επίσης σε αντίθεση με το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ που απαγορεύει τα βασανιστήρια και τις απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση. Πράγματι, το νομοθετικό μέτρο του υποχρεωτικού εμβολιασμού, της διενέργειας δηλαδή μιας ιατρικής πράξης χωρίς την ελεύθερη συναίνεση του ατόμου, και περαιτέρω της συνέπειας της αναστολής καθηκόντων άνευ αποδοχών, της πρόβλεψης επομένως ενός έμμεσου εξαναγκασμού, συνιστούν μέτρα που υποβιβάζουν την αξία του ανθρώπου και προσβάλλουν την ανθρώπινη αυτονομία.

Το Δικαστήριο Σας σε πρόσφατη απόφαση του αφορούσα στον εμβολιασμό ανηλίκων, ως προϋπόθεση για την εγγραφή στην προσχολική αγωγή (**ΣτΕ 2387/2020**) δέχτηκε, ότι το μέτρο του εμβολιασμού αποτελεί καθ' εαυτό σοβαρή παρέμβαση στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και στην ιδιωτική ζωή του ατόμου και δη στην σωματική και ψυχική ακεραιότητα αυτού. Συνεπεία αυτού, πέραν πάσης αμφιβολίας, ο εμβολιασμός συνιστά κατ' αρχήν ιατρική πράξη, αποτελούσα σοβαρή παρέμβαση σε συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα του ατόμου. Συναφώς, το ΕΔΑΔ έχει κρίνει, ότι «*ο υποχρεωτικός εμβολιασμός -ως ακούσια ιατρική περίθαλψη- ισοδυναμεί με παρέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής κάποιου, η οποία περιλαμβάνει τη σωματική και ψυχολογική ακεραιότητα ενός ατόμου, όπως κατοχυρώνεται από το άρθρο 8 §1*» (Solomakhin κατά Ουκρανίας» 15/3/2012).

Όπως καταγράφεται στην από 14-6-2021 έκθεση της Επιτροπής Βιοηθικής, στην οποία γίνεται μνεία και στις συνοδευτικές εκθέσεις της διατάξεως του αρ. 206 του ν.4820/2021, η υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού μπορεί να εκδηλωθεί με διαφορετικές μεθοδολογίες. Περιλαμβάνει κατ' αρχήν τον σωματικό καταναγκασμό του προσώπου, την επιβολή του εμβολιασμού υπό την απειλή κυρώσεων, σε όποιον τον αρνείται και τέλος την καθιέρωση του εμβολιασμού, ως αναγκαία προϋπόθεση για να μπορέσει κάποιος να εκπληρώσει μία υποχρέωση, που προβλέπεται από τον νόμο. Στο από 13 Απριλίου 2021 έγγραφο με τίτλο «COVID 19 and mandatory vaccination: ethical considerations and caveats», ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας διευκρινίζει, ότι κάθε άμεσος ή έμμεσος περιορισμός σε περίπτωση μη συμμόρφωσης συνιστά υποχρεωτικό εμβολιασμό.

Στην ΣτΕ 2387/2020 απόφαση Σας κρίθηκε, ότι η μέριμνα για την δημόσια υγεία αποτελεί συνταγματική υποχρέωση του Κράτους, στο πλαίσιο της οποίας η Πολιτεία οφείλει μεταξύ άλλων, να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη της διάδοσης και την καταπολέμηση μεταδοτικών ασθενειών, οι οποίες συνιστούν σοβαρό κίνδυνο για την δημόσια υγεία. Στα μέτρα αυτά, εντάσσεται και ο εμβολιασμός νηπίων και παιδιών, ο οποίος διενεργείται με σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας,

συλλογικώς και ατομικώς, από τις ασθένειες, καθώς και την βαθμιαία εξάλειψή τους. Η αυτοδιάθεση του προσώπου, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ.1 του Συντάγματος που περιλαμβάνει και την ελεύθερη επιλογή να δεχτεί ή να μην δεχτεί μία ιατρική πράξη, όπως είναι ο υποχρεωτικός εμβολιασμός αποτελεί πρόσφορο μέσο για την προστασία της δημόσιας υγείας (Σ.Βλαχόπουλου Σύνταγμα, Εμβολιασμός και Covid 19, Constitutionalism.gr).

Αναφορικά δε με την θέσπιση μίας τέτοιας υποχρέωσης το Δικαστήριο Σας στην υπ' αρ. 2387/2020 απόφαση του έθεσε με σαφήνεια τις προϋποθέσεις, που πρέπει να τηρούνται εκ μέρους του νομοθέτη, επισημαίνοντας ωστόσο, ότι στην υπό κρίση περίπτωση δεν γεννάται ζήτημα προσβολής του απορρέοντος από το άρθρο 16 παρ. 4 του Σ. και 14 παρ. 1 και 3 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ δικαιώματος στην δωρεάν παιδεία, καθώς η προσχολική αγωγή δεν προστατεύεται δια των ως άνω διατάξεων. Έτσι, ως προϋποθέσεις για την συνταγματικότητα της θέσπισης διατάξεως εισάγουσας μία μορφή υποχρεωτικού εμβολιασμού το Δικαστήριο Σας, έθεσε, ότι α) το μέτρο πρέπει να προβλέπεται από ειδική νομοθεσία, υιοθετούσα πλήρως τα έγκυρα και τεκμηριωμένα επιστημονικά, ιατρικά και επιδημιολογικά πορίσματα στον αντίστοιχο τομέα για τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα και β) παρέχεται δυνατότητα εξαίρεσης από τον εμβολιασμό σε ειδικές ατομικές περιπτώσεις, για τις οποίες αυτός αντενδείκνυται (πρβ. ΕΔΔΑ απόφαση της 15.3.2012 Solomakhin κ. Ουκρανίας σκ. 33-39, Conseil Constitutionnel απόφαση 2015-458 QPC της 20.3.2015 σκ. 9-10, Conseil d' Etat απόφαση No 419242 της 6.5.2019 σκ.12). Η ως άνω παρέμβαση, εφόσον κρίνεται, σύμφωνα με τεκμηριωμένα επιστημονικά δεδομένα, αναγκαία και πρόσφορη για την προστασία της υγείας τόσο των ίδιων των εμβολιαζομένων όσο και τρίτων (λ.χ. βρεφών που δεν έχουν ακόμη εμβολιασθεί, ατόμων που δεν επιτρέπεται για ιατρικούς λόγους να εμβολιαστούν) δεν είναι δυσανάλογη για την επίτευξη του προμνημονευθέντος συνταγματικού δημοσίου σκοπού (ΣΤΕ 857/ 2019 σκ. 16, ΕΔΔΑ Memlica κ. Ελλάδος, απόφαση της 6.10.2015, σκ. 55, Seyit Baytre κ. Τουρκίας απόφαση της 12.3.2013 επί του παραδεκτού). Η επέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής θα ήταν δικαιολογημένη στο βαθμό που ο εμβολιασμός λαμβάνει χώρα υπό το φόβο εξάπλωσης επιδημίας και υπό την προϋπόθεση α) ότι έχουν ληφθεί όλες οι απαραίτητες ιατρικές προφυλάξεις και β) **ότι η χορήγηση του εμβολίου δεν ενκυμονεί κινδύνους για την υγεία του εμβολιασμένου**. Ωστόσο, οι ανωτέρω προϋποθέσεις, όπως αναφέραμε και ανωτέρω (βλ. σελ. 31 της αίτησης) ΔΕΝ ΠΛΗΡΟΥΝΤΑΙ.

Προς επίρρωση των ισχυρισμών μας προσκομίζουμε επικαιροποιημένες ενημερώσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA) σχετικά με τα εμβόλια των εταιρειών AstraZeneca, BioNTech/Pfizer, Johnson & Johnson και Moderna.

Β. Παραβίαση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ατόμου σε σχέση με τις εφαρμογές της βιολογίας και της ιατρικής (Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική ή Σύμβαση Οβιέδο, ν. 2619/1998)

Το άρθρο 5 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ατόμου σε σχέση με τις εφαρμογές της βιολογίας και της ιατρικής (Σύμβαση Οβιέδο, ν. 2619/1998) ορίζει: «*Επέμβαση σε θέματα υγείας μπορεί να υπάρξει μόνον αφού το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δώσει την ελεύθερη συναίνεσή του, κατόπιν προηγούμενης σχετικής ενημέρωσής του. Το πρόσωπο αυτό θα ενημερώνεται εκ των προτέρων καταλλήλως ως προς το σκοπό και της φύσης της επέμβασης, καθώς και ως προς τα επακόλουθα και κινδύνους που αυτή συνεπάγεται. Το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί ελεύθερα και οποτεδήποτε να ανακαλέσει τη συναίνεσή του.*».

Στο άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται: «Οι γενικά παραδεδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις από την επικύρωσή του με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Η εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμβάσεων στους αλλοδαπούς τελεί πάντοτε υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.».

Από τις ανωτέρω εκτεθείσες διατάξεις καθίσταται σαφές ότι η Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική ή Σύμβαση Οβιέδο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύει από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Η αρχή της ενημερωμένης συναίνεσης του ασθενούς κατοχυρώνεται από τη Σύμβαση του Οβιέδο σε υπερνομοθετικό επίπεδο. Ειδικότερα, τα άρθρα 5 επ. της Σύμβασης του Οβιέδο καθιερώνουν τη γενική αρχή της ενημερωμένης συναίνεσης του ασθενούς, χωρίς την οποία καμία ιατρική πράξη δεν είναι επιτρεπτή.

Σε νομοθετικό επίπεδο η αρχή της ενημερωμένης συναίνεσης του ασθενούς κατοχυρώνεται από τα άρθρα 11 επ. του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005). Το άρθρο 11 ορίζει: «Ο ιατρός έχει γενικά καθήκον αληθείας προς τον ασθενή. Οφείλει να ενημερώνει πλήρως και κατανοητά τον ασθενή για την πραγματική κατάσταση της υγείας του, το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα της προτεινόμενης ιατρικής πράξης, τις συνέπειες και τους ενδεχόμενους κινδύνους ή επιπλοκές από την εκτέλεσή της, τις εναλλακτικές προτάσεις, καθώς και τον πιθανό χρόνο αποκατάστασης, έτσι ώστε ο ασθενής να μπορεί να σχηματίζει πλήρη εικόνα των ιατρικών, κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων και συνεπειών της κατάστασής του και να προχωρεί ανάλογα στη λήψη αποφάσεων.»

Περαιτέρω στο άρθρο 12 ορίζεται: « 1. Ο ιατρός δεν επιτρέπεται να προβεί στην εκτέλεση οποιασδήποτε ιατρικής πράξης χωρίς την προηγούμενη συναίνεση του ασθενή. 2. Προϋποθέσεις της έγκυρης συναίνεσης του ασθενή είναι οι ακόλουθες: α) Να παρέχεται μετά από πλήρη, σαφή και κατανοητή ενημέρωση, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο. β) Ο ασθενής να έχει ικανότητα για συναίνεση. βα) στην περίπτωση του ανήλικου ασθενή, η συναίνεση δίδεται από αυτούς που ασκούν τη γονική μέριμνα ή επιμέλειά του. ββ) Στις λοιπές περιπτώσεις κατά τις οποίες το άτομο δεν διαθέτει ικανότητα συναίνεσης η συναίνεση για την εκτέλεση ιατρικής πράξης δίδεται από τον δικαστικό συμπαραστάτη, εφόσον αυτός έχει οριστεί. Αν δεν υπάρχει δικαστικός συμπαραστάτης, η συναίνεση δίνεται από τους οικείους του ασθενή. γ. Η συναίνεση να μην είναι αποτέλεσμα πλάνης, απάτης ή απειλής και να μην έρχεται σε σύγκρουση με τα χρηστά ήθη. δ. Να καλύπτει πλήρως την ιατρική πράξη και κατά το συγκεκριμένο περιεχόμενό της και κατά το χρόνο της εκτέλεσής της.».

ΕΠΕΙΔΗ με αυτό το περιεχόμενο και αυτά τα αιτήματα η αίτηση αρμοδίως, καθ' ύλην και κατά τόπον, εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου και είναι νόμιμη.

ΕΠΕΙΔΗ διατηρούμε έννομο προς τούτο συμφέρον.

ΕΠΕΙΔΗ η παρούσα είναι νόμιμη, βάσιμη και αληθής.

ΕΠΕΙΔΗ Πληρεξουσίους δικηγόρους και αντικλήτους διορίζουμε τους α) τον δικηγόρο και κάτοικο Θεσσαλονίκης **Νικόλαο Αθ. Διαλυτά (Α.Μ.Δ.Σ.Θ. 1529)**, οδός 26^{ης} Οκτωβρίου αρ. 10, τηλ. 2310 526845, 2310 526415, email: nikolaosdialinas@gmail.com και β) τον δικηγόρο και κάτοικο Θεσσαλονίκης **Αθανάσιο- Κων/νο Ν. Διαλυτά (Α.Μ.Δ.Σ.Θ. 12326)**, οδός 26^{ης} Οκτωβρίου αρ. 10, τηλ. 2310 526845, 2310 526415 και γ) τη δικηγόρο **Μαρία Φυντανή (Α.Μ. 40180)**, κάτοικο Αθηνών, οδός Πλατεία Φιλικής Εταιρίας 18, Κολωνάκι, τηλ. 2103615014.

ΜΕ ΡΗΤΗ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ ΠΑΝΤΟΣ ΝΟΜΙΜΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΜΑΣ

ΑΙΤΟΥΜΕΘΑ

- να γίνει δεκτή η παρούσα αίτηση ακύρωσης στο σύνολό της.
- Να ακυρωθεί η άνω προσβαλλόμενη Κοινή Υπουργική Απόφαση Δ1α/Γ.Π.οικ. 50933/2021 (ΦΕΚ 3794/Β/13-8-2021) με θέμα <<Διαδικασία και λόγοι απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού>>, κατά το μέρος που αφορά την υποχρέωση εμβολιασμού, η οποία ερείδεται στις διατάξεις του άρθρου 206 του ν. 4820/2021, το οποίο όπως ανωτέρω εξετέθη τυγχάνει αντισυνταγματικότητας.
- Να ακυρωθεί η υπ' αριθ. πρωτ. 655/11.08.2021 πράξη του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας με θέμα <<Υποχρέωση εμβολιασμού του προσωπικού σε δομές παροχής υπηρεσιών υγείας και άμεση αναπλήρωση ανεμβολίαστου προσωπικού>>, κατά το μέρος που αφορά

στην υποχρέωση εμβολιασμού, η οποία ερείδεται στις διατάξεις του άρθρου 206 του ν. 4820/2021, το οποίο όπως ανωτέρω εξετάθη τυγχάνει αντισυνταγματικότητας.

- να καταδικαστούν οι αντίδικοι στην εν γένει δικαστική μας δαπάνη.

Ο Πληρεξούσιος Δικηγόρος